ANTİNİKOTİN
DİFİ
Nikotini kâmilen bertaraf eder, bütün eczane ve tütüncülerde bulunur.
Kutusu 12,5 kuruştur.

Cumhuriyet

18 inci yıl sayı: 6044

İSTANBUL — CAĞALOĞLU
Telgraf ve mektub adresi: Cumhuriyet, İstanbul - Posta kutusu: İstanbul No 246
Telefon: Başmuharrir: 22366. Tahrir heyeti: 24298. İdare ve Matbaa kısmı: 24299 - 24290

Cuma 6 Haziran 1941

REZZAN YALMAN'IN TERCÜMESİ
REBEKA
Son senelerin en çok sevilen ve bilhassa kadınlar ve genc kızlar arasında şöhret kazanan romanı.
Yazan:
DAPHNE DU MAURIER
208 sahife, 50 kuruş, cildli 85 kuruş.
AHMED HALİD KİTABEVİ

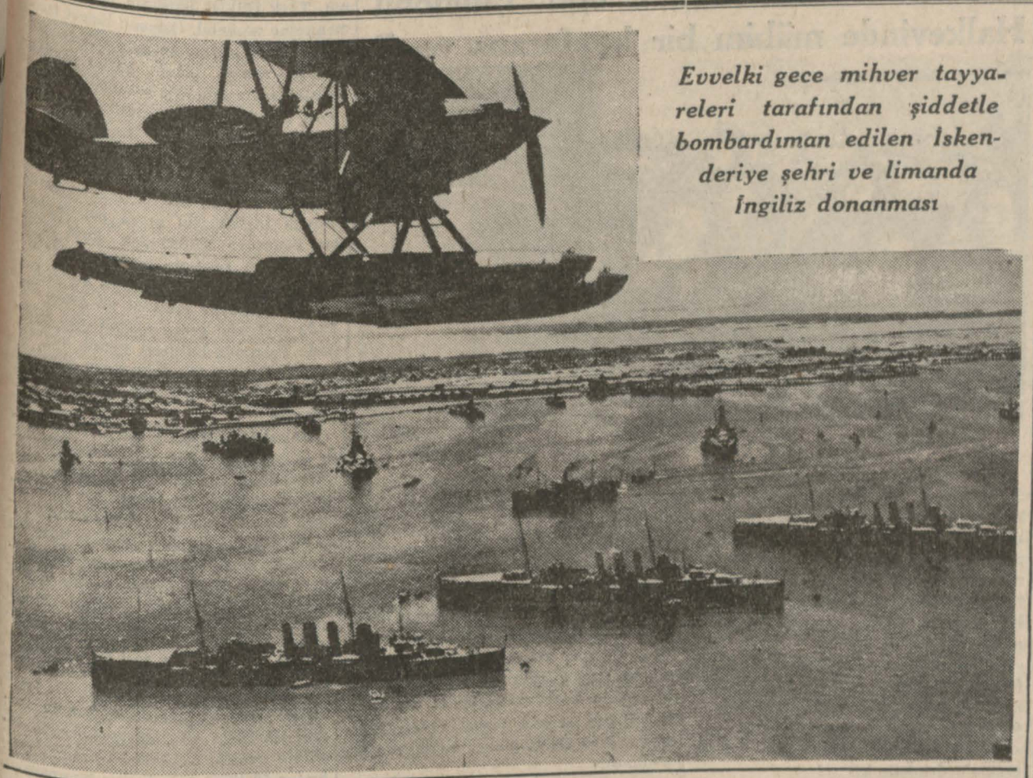

Evvelki gece mihver tayyareleri tarafından şiddetle bombardıman edilen İskenderiye şehri ve limanda İngiliz donanması

Hükûmetin bir kararı

Bu günden itibaren ekmeğe yüzde 30 arpa ve yüzde 20 çavdar karıştırılacak

Ankara 5 (a.a.) — Başvekâletten tebliğ edilmiştir:

Hükûmet, 6 haziran 1941 tarihinden itibaren yeni hasada kadar ekmeğe yüzde 30 arpa ve yüzde 20 çavdar katılmasına karar vermiştir.

Bu tedbir, halkın ve Millî Müdafaanın ekmeklik ihtiyacını tam ve sağlam bir teminata bağlamak maksadile alınmıştır.

Yeni tip ekmeğin gıda bakımından eski tip ekmeğin vasıflarını tamamile haiz olduğu fennî tahlillerle sabit olmuştur.

Memleketin bir çok mıntakalarında yalnız arpadan yapılmış ekmek yenilmekte olduğundan bu tedbir sadece buğday istihlâk eden mıntakaların itiyadına hitab etmektedir. Yeni tip ekmek hak-

(Arkası sahife 3 sütun 5 te

Türkiyede Karlsbad

Tabiî şifa kaynaklarile devletin alâkadar olmasındaki lüzum ve ehemmiyet üzerinde ısrara mahal yoktur. Üniversitenin ilmî otoritesi de inzimam etmek suretile bu işlerimiz en tabiî tahakkuk yoluna konulmuş olur.

Evvelâ Avusturya İmparatorluğu arazisi dahilinde iken bilâhare Çekoslovakyanın Südetler mıntakasında mevki alan ve şimdi de büyük Almanyaya katılmış bulunan cihanşümul şöhreti haiz bir Karlsbad su şehri vardır ki bütün Avrupanın ve hatta azçok bütün dünyanın malûmudur: Şifalı su kaynaklarını ihtiva eden bir şehir, ki normal zamanlarda her yıl oraya sıhhat aramağa gelen yüz binlerce insanı barındırır. İşte Türkiyemizde bu Karlsbad kaynaklarının en ehemmiyetlisi olan *Mühlbrunen* ayarında bir su bulunduğu tespit olunmuştur: Bolu vilâyetimizin Düzce kazası dahilinde Düzce - Derdin mevkiinde.

Memleketimizin her tarafında pek çok soğuk veya sıcak maden suları vardır, ve bunların bir haylisi halkımızca pek eski zamanlardanberi bilinmekte ve iptidaî şekillerde olsa da istifade olunmaktadır. Anadolu vilâyetlerimizin pek çoğunda şu derde deva, bu hastalığa şifa ılıcalar ve kaplıcalar bulunur. Afyonun Gazligöl mevkiindeki Karahisar maden suyumuz hakikaten büyük bir kıymettir, ve bu türlü sulardan da derece derece faydalılarına her tarafta tesadüf olunur. Düzcenin Derdin mevkiindeki kaynak, iki defaki tahlillerinde meşhur Karlsbad'ın bellibaşlı bütün vasıflarını vermiş olmak hasebile hususî bir ehemmiyeti haizdir.

Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü fen müşavirlerinden profesör Salamon - Calvi kendisinden evvel Türkiye maden suları hakkında bir kitab neşreden diğer bir mütefenninin tahlillerinde Düzce-Derdin suyunun Karlsbad'la arzettiği mümaselet denilecek kadar ileri müşabehete dikkat ederek bu suyu tekrar tetkik ve tahlile tâbi tutmak merakından kendisini alamamıştır. Bolu Valisinin himmetile usul ve şartlarına muvafık olarak getirtilen nümune enstitüünün laboratuarında kimyager Cavid Alpar tarafından bütün bir itina ile tahlil edilmiş, elde edilen neticeler 1934 te alınarak tahlil edilen nümune neticelerinin aynini vermiştir. Yani Karlsbad suyu ayarında bir suyun terkibini.

M. T. A. mecmuasının nisan nüshasına dercolunan makalesinde Düzce - Derdin suyunun bir uçurumda bulunduğundan bahseden profesör Salamon - Calvi bu sudan etraf halkının şu veya bu suretle istifade edip etmediklerini hiç zikretmiyor. Yalnız bu suyun tecrid edilip edilmediği, yani başka sularla karışmıyacak surette fennî bir emniyet altına alınıp alınmadığı bilinmediğini kaydediyor ki Bolu vilâyetinin bir köşesindeki bu kaynağın o türlü itinalara mazhar olmaktan uzak kalmış olduğunda hiç şüphe yoktur. Zaten bu tecrid ameliyesinin Türk şifaî kaynaklarının ancak iki üçten ibaret pek mahdudunda tatbik edilmiş olduğu malûmumuzdur.

Düzce - Derdin suyunun en mühim Karlsbad kaynağile ayni evsafta bulunuşunun uyandırması tabiî alâka neticesinde bu Düzce suyu ile bundan sonra lâyık olduğu ehemmiyetle meşgul olunursa diğer işler meyanında bu tecrid işine de elbette lâzım olan mevkii ayrılacaktır. Ve herhalde bu Türkiye Karlsbadile hiç vakit geçirmeden alâkadar olmağa başlanması temenniye şayandır. Karlsbad ayarında bir suya dayanılarak Düzce kazasında vücude getirilecek su şehri hem o havali için, hem Türkiyemiz için büyük şeref ve menfaattir.

Bu münasebetle memleketimizin hemen her tarafında rastlandığını yukarıda söylediğimiz şifaî sularla, mevki ve mahiyet itibarile en ehemmiyetlilerinden

YUNUS NADİ

(Arkası sahife 5 sütun 4 te

Kahve tevziatı

Her vilâyete iki aylık ihtiyacı olan kahve gönderiliyor

Ankara 5 (Telefonla) — Memleketin altı aylık kahve ihtiyacını karşılayacak olan 30 bin çuval kahvenin bu günden itibaren tevziatına başlanmıştır. Şimdilik her vilâyete iki aylık ihtiyacı nisbetinde kahve gönderilmekte, yani bütün memlekete 10 bin çuval kahve dağıtılmaktadır. Tevzi edilecek kahveler Valilerin emrine verilmektedir. Bu münasebetle Valilere yapılan bir tamimde tevziat sırasında muayyen şahıslar tarafından kahve ihtikârına mâni olacak tedbirler alınması ve ihtiyacı olanlardan herkesin kahve alabilmesinin temin edilmesi bildirilmiştir.

İngiliz Başvekili M. Çörçil

Girid adasının kaybından sonra...

Avam Kamarası şiddetli tenkidlere hazırlanıyor

Parlamento, mahdud azalı bir harb kabinesi isteyor

Londra 5 (a.a.) — Reuter'in parlamento muhabiri yazıyor:

«Parlamento, içtimalarına yeniden başlayınca, İngilizlerin Giridden geri çekilmesi üzerinde bir müzakere cereyan etmesi muhakkaktır. Bu müzakere esnasında Çörçil ve Atli, hükûmet adına beyanatta bulunacaklardır.

Giridin tahliyesinde, tenkidkâr efkâr bazı noktalar tesbit etmiştir. Ezcümle, mahdud âzalı bir harb kabinesi taleb edilmekte ve tamamile müessir bir tarzda hareket etmemiş olan bütün idare adamlarının merhametsizce tasfi-

(Arkası sahife 5 sütun 7 de

İskenderiye ağır bir hava akınına uğradı

100 den fazla insan öldü, ağır zayiat var

Kahire 5 (a.a.) — Resmî tebliğ:

Dün gece İskenderiyeye bir hava hücumu yapılmıştır. Tayyare dafi bataryaları ateş açmışlardır. Şehir üzerine yüksek infilâk, yangın bombaları atılmıştır. Bu hücum insanca büyük zayiata sebebiyet vermiş ve bu yüzden fazla insan ölmüştür. Yaralıların adedi henüz malûm değildir. Bir çok evler yıkılmıştır.

Mısırın Suriye ve Lübnan hakkında bir kararı

Kahire 5 (a.a.) — B. B. C.:

Dün gece neşredilen resmî tebliğ, Suriye ve Lübnanın düşman tarafından işgal edilmiş memleketlerden addedildiğini bildirmektedir.

Muğlada hafif zelzeleler hâlâ devam ediyor

Muğla 5 (a.a.) — Zelzele hafif ve fasılalı olarak devam etmekte ise de bu güne kadar zarar ve ziyan yoktur. Halk el'an evlerinde yatmamakta ve çadırda kalmaktadır. Kızılayın çadırlarından halk çok istifade etmiştir. Yapılan resmî tetkikata göre zelzelenin başlangıcından bu ana kadar merkez ve köylerde beş yüz yirmi beş ev oturulamıyacak hale gelmiş, 539 ev de az hasara uğramıştır. 3 ölü, iki ağır yaralı, altı hafif yaralı vardır.

Filistinde askeri hazırlık yapan hür Fransızların Ortaşark kumandanı General Catroux

Grl. Weygand müstemleke harblerini hazırlıyor

Hür Fransız generalleri de Filistinde seri tedbirler alıyorlar

Fransız tayyareleri dün Erdünün merkezi Ammanı bombardıman ettiler

(Yazısı 5 inci sahifede)

Faydalı yağmurlar

Konya ovasına 4,5 saat yağmur yağdı

Mıntaka kuraklık tehlikesini atlattı, halk sevinç içinde

Konya 5 (Hususî muhabirimizden) — Konya ovası epey zamandanberi yağmur beklemekte idi. Adeta kuraklık tehlikesi başlamıştı. Zürrain tehalükle beklediği yağmur, bugün sürekli bir şekilde yağmağa başladı ve tam dört buçuk saat devam etti. Mıntakamızın yarısından fazlası kuraklık tehlikesini atlattı. Yağmurla beraber biraz da dolu düşmüşse de bunun zararı pek az olmuştur. Bütün mıntaka halkı sevinç içindedir.

Anamur açıklarında

Bir motörümüz anî olarak yaralandı ve battı

Mustafa reisin idaresinde, içinde üç kişilik mürettebatile ve İzmirden zeytinyağı yükile Mersine gitmekte olan 29 tonluk Bartın limanına kayıdlı «İkiz-kardeşler» motörü Anamur açıklarında anî bir yara alarak batmıştır.

Motörün reisi ve üç kişilik tayfası kendilerini denize atmak imkânını bulmuşlar ve yüzerek sahile çıkmışlardır. Felâketzedeler Anamur Liman Riyasetinde tedavi altına alınmışlardır. Alâkadar makamlar bu deniz hâdisesinin sebebini ehemmiyetle tahkik etmektedir.

HİTLER

Yeniden sulh teklif edecekmiş

Almanya, İngiltere ile harbe devamda menfaati olmadığını ilân edecekmiş

Zürih 5 (a.a.) — Röyter: İyi haber alan Vişi mahfilleri, müttefikan, Hitlerin yeni bir sulh taarruzunda bulunacağı şayialarını tekrarlamaktadır. Bunun sebebi, Amerikan müdahalesini bertaraf edebilmek ve Almanyanın muvaffakiyetlerini takviye etmek teşkil edecektir. Almanya, İngiltereye karşı harbe devam için artık menfaati olmadığını bildirecektir.

Atinada fevkalâde tedbirler alındı

Yüzlerce Yunanlı, divanharbler tarafından kurşuna dizilmiş

Kahire 5 (a.a.) — Salâhiyetli bir kaynaktan öğrenildiğine göre, Alman polis memurları Atinanın 100 kilometre kadar batı şimalindeki Livadia şehri halkına ateş açarak aralarında kadın ve çocuk da bulunan bir çok kimseleri öldürmüşlerdir. Bunun sebebi halkın bölgede musadere edilen yiyeceklerin yüklendiği treni Alman tehdidlerine rağmen boşaltmağa başlamış olmasıdır. Bunun üzerine bir kıyam hareketi vuku bulmuş ve Alman kumandanı trene veya antrepolara yaklaşmak teşebbüsünde bulunacak kimselerin üzerine ateş edilmesini emretmiştir.

Atinada fevkalâde tedbirler karar altına alınmıştır ve yüzlerce Yunanlı harb divanlarına verilerek idama mahkûm edilmektedir.

Amerikanın Vişiye ağır bir ihtarı

Almanya ile işbirliği yapılırsa, Fransız müstemlekeleri musadere edilecek

Vaşington 5 (a.a.) — Amerika Hariciye Nazırı Hull, Fransanın garb yarı küresindeki topraklarının Birleşik Amerika veya diğer Amerika devletleri tarafından musadere edilebileceği hususunda bir ihtar olarak telâkki edilen beyanatta bulunmuş ve demiştir ki:

«— Resmî raporlar gösteriyor ki, Vişi hükûmeti tecavüz ve tahakküm maksadile başka devletlerle işbirliği siyaseti gütmektedir. Binaenaleyh Fransız hükûmetinin ittihaz ettiği bu hattı hareketi aydınlatacak bütün maddî ve kanaat verici hâdiseleri mümkün mertebe süratle toplamağa çalışıyoruz.»

M. Hull, Amerikanın Vişi ile olan münasebetlerini gözden geçirmiş ve Amerika siyasetinin, mütarekenamenin tayin ettiği hadleri kat'iyyen aşmak fikrinde olmadığına dair Fransız hükûmeti tarafından verilen teminata istinad etmekte olduğunu söylemiştir.

Vaşington 5 (a.a.) — Amerika Hariciye Nazırı M. Hull, Fransız - Alman işbirliğinin Birleşik Amerika ve diğer milletlerin haklarına karşı gayridostane ve hasmane olduğunu Vişi hükûmetine bildirmiştir.

Coğrafya kongresi

Bugün Maarif Vekilinin bir nutkile açılıyor

Ankara 5 (Telefonla) — Coğrafya kongresi yarın saat 14 te Dil, Tarih Coğrafya Fakültesi salonunda Maarif Vekili Hasan Âli Yücelin bir nutkile açılacaktır. Bu ilmî toplantıya iştirak edecek murahhasların hepsi şehrimize gelmiş bulunuyorlar. Kongreye coğrafya tedrisatı ve ıstılahlar meselesi üzerinde hazırlanmış olan muhtelif tetkikler ve raporlar arzedilecek ve muhtelif encümenler teşkil edilecektir.

Yeniden mühim beyanatta bulunan Amerika Bahriye Nazırı Albay Knox

Amerikada harb sanayii dev adımile ilerleyor

İngiltereye iki milyon tonluk ticaret vapuru verilecek

Ayda 3 milyon beygir kuvvetinde tayyare motörü imal edilmektedir

Vaşington 5 (a.a.) — Dün radyoda bir nutuk söyliyen Harbiye müsteşarı Lovett ezcümle şöyle demiştir:

«— Amerikanın seri halinde harb malzemesi imali usulleri bugün o kadar geniş bir mikyasta tatbik edilmektedir ki artık demokrasi düşmanlarını ezecek kadar tayyare yapılabilmektedir.»

El konan vapurlar

Nevyork 5 (a.a.) — «America» transatlantiğinin Amerikan bahriyesinde servise girdiği gün, deniz komisyonu, 9300 tonilâtoluk yeni «President Hayes» ve 7978 tonlilâtoluk yeni «Orleans» vapurlarına da muavin kruvazör olarak kullanılmak üzere hükûmetçe el konulduğu bildirilmektedir. Bu suretle, bu komisyonun bir haftadan az bir zamanda bahriye hesabına el koyduğu vapurların adedi, 20 ye baliğ olmuştur.

Harbiye Müsteşarının gizli celsedeki beyanatı

Vaşington 5 (a.a.) — Meb'usan meclisi maliye encümeni ordu bütçesini tasvib ederek meclise göndermiştir. Bütçe 10 milyar 9 milyon 655 bin 187 dolara baliğ olmaktadır. Geçen Büyük Harbden beri ordu bütçesi bu kadar yükselmemişti. Bu bütçe, orduya 40 bin tayyare temini için tahsisatı ihtiva etmektedir.

Harbiye müsteşarı Patterson maliye encümeninin gizli bir celsesinde yaptığı

(Arkası sahife 5 sütun 6 da)

Filistinde tahşid olunan İngiliz kıtaatı, talim esnasında

Birkaç söz

Senei devriyeler

Tanınmış bir adam vefat eder. Piyasadaki şöhretine uygun bir cenaze merasimi ile adamcağızı uğurlarız. Eğer öldüğü sıralarda modası geçmiş bir üstad idiyse gazetelerden şikâyet sesleri yükselir.

«Bahtsız şair, uğrunda bu kadar mısralar karaladığın millet bak seni unutmuş. Arkanda dört, beş dostundan başka kimse yoktu! Halbuki sen ne büyük bir adamdın. Hakikî kıymetin ancak yarın anlaşılacak!»

Tarzında makaleler, fıkralar yazılır. Sonra uzun bir sükût. Herkes şairin ismini bile unutmak üzeredir. Lâkin «senei devriye» imdada yetişir. Üç, beş şahsî dostun teşvikile mezar başında küçük bir kalabalık toplanır. «İyi idi, hoştu!» tarzında bir kaç «hitabe» irad olunur.

Sonra gene sükût. Tâ.. ikinci «senei devriye» ye kadar.

Gene orada toplanılır. Kalabalık biraz daha azalmıştır. «İyi idi, hoştu!» tarzında mutad sözler gene söylenir. Ve üçüncü «senei devriye» ye kadar sürecek olan mahud sükût tekrar başlar.

Bize mahsus bir illet olan bu başıbozuk «senei devriye» merasimlerinin kaç defa yapılabildiğini tecrübe ile biliyoruz: Ölen üstadın yakın dostları hayatta kaldığı müddetçe. Onlar da bu dünyadan eletek çekti mi, artık şair mi, edib mi, üstad her kimse onu ne arayan kalır, ne de soran. Bir gün merak edecek olsanız:

— Bu adam şu idi.

Diye bir kitabcık bulamazsınız.

Bu ne göçebelik Yarabbim!

N.

Askerî vaziyet

Girid harbine umumî bakışlar

Bu muharebeler, hava kuvvetlerince üstünlüğün kara ve deniz muharebelerinde ne yapabileceğini göstermeleri itibarile bilhassa ders verici mahiyettedir

— 2 —

Yazan : Emekli General
H. Emir Erkilet

Havadan paraşütle atlayan ve plânörlerle inen ilk avcıların hedefi en yakın uçak meydanlarile istinad noktalarını zaptetmek ve buralara yerleşmek olur. Bunların hafif makinelitüfekleri, tabancaları, carih silâhları, el bombaları, tahrib kalıpları, ince kablolarile telefonları ve uçaklarla muhabere için işaretleri ve daha bir çok şeyleri vardır. Hatta paraşütçülerin indikleri yerlere arkalarından paraşütlü sepetler veya sandıklar içerisinde piyade havanları, piyade topları vesaire atılabilmektedir. Bu suretle ilk inen avcılar en yakın uçak meydanını ele geçirmek için yapacakları ilk muharebelerde, sahra topundan maada, kullanabilecekleri herşeye malik bulunurlar. Sahra ve ağır topçunun tesiri ise bizzat pike, tahrib (yani bombardıman) ve muharebe tayyarelerinin bombardımanlarile telâfi ve ikmal olunur. Bunlar, piyadelerin taarruz ettikleri hedefleri bomba, top ve makinelitüfekle o derece vurup döğerler ki, artık piyadeler kolaylıkla hücuma kalkabilirler.

Paraşütçüler ve plânörcüler bir uçak meydanını ele geçirdikten sonra, yukarıya işaret verirler, buraya derhal nakliye uçakları gelmeğe ve inmeğe başlarlar. Bunlar, muharebe edilen mıntakanın tabiatine göre ya alelâde piyade tümenleri ve yahud dağ fırkaları naklederler. Girid, dağlık bir memleket olduğu için buraya hava yolile Alman dağ fırkaları taşınmış ve indirilmiştir.

Giridde (anlaşılan 21 mayısta) Almanların eline düşerek derhal istifade olunan ilk uçak meydanı Hanyanın garbındaki Malemi meydanıdır. Burası bütün 20 mayıs günü devam eden muharebeler neticesinde zaptolunmuştur. Hanya şehri ise Yeni Zelandalıların elinde kalmış ve anlaşılan Hanya ile Suda koyu arasındaki yarımadaya inmiş olan avcılar da yerlerinde kalmışlar ve yahud esir edilmişlerdir.

Resmo ve Kandiye şehirlerinin bazı dış mahalleleri bir aralık Almanların eline düştüyse de gerek bu şehirler ve gerek Kandiye uçak meydanı neticede müdafilerin elinde kalmıştır. Bu suretle 22 mayısta Almanlar yalnız adanın garbındaki Malemi uçak meydanına sahib ve hâkim bulunuyor ve buraya hergün müteaddid dalgalar halinde kuvvetler indiriyorlardı. Usulen bir uçak meydanı ele geçtikten sonra buraya artık paraşüt ve plânörle değil, yalnız nakliye tayyarelerile kıt'alar naklolunur.

Almanların gerek Resmo ve gerek Kandiye civarına indirmiş oldukları paraşütçü grupları her nekadar bu şehirleri ve Kandiye uçak meydanını zapta muvaffak olamadılarsa da buralarda birer noktada tutunup mukavemete imkân bulduklarından bu yerlere paraşütle aleddevam hem takviye kıt'aları ve hem de iaşe, mühimmat ve malzeme atmak icab etmiştir.

Malemi uçak meydanına Almanlar, havadan kuvvet indirdikçe buradaki işgal sahası gittikçe genişlemiştir. Bu sebeble bir taraftan meydana kuvvetler indirilirken diğer cihetten bunlar hemen cepheye sokularak muharebelere devam olunmuştur. Nakliye uçakları dağ fırkasının piyade kuvvetlerile beraber yalnız dağ toplarını da getirebildiklerinden Giridde yapılan bütün muharebelerde Almanların sahra ve ağır top ihtiyac ve noksanı daima pike ve tahrib uçaklarının bombardımanlarile tamamlanmak mecburiyeti devam etmiştir. Bu sebeble Alman uçak filoları Girid üzerinde hava hakimiyetini aleddevam elde bulundurmak, yere paraşütçü indirmek, plânör trenlerini çekmek, dağ tümenleri nakletmek ve adada muharebe eden kendi kıt'alarına topçu yardımı yapmak gibi pek güç ve çeşidli vazifeler görmüşlerdir.

Bundan başka Alman pike ve tahrib uçak filoları Girid sularında İngiliz Akdeniz donanmasile de günlerle döğüşmüş ve neticede, Alman iddiasına göre, İngiliz denizüstü harb gemilerini 24 mayıstan itibaren Giridin şimalindeki sulardan uzaklaştırmağa muvaffak olmuştur. Alman uçaklarile İngiliz harb gemileri arasında günlerle süren bu emsalsiz muharebelerin sebebi Almanların daha ilk günden itibaren Giridin şimal sahillerine ve bilhassa Suda limanına denizden asker çıkarmak istemeleri, İngilizlerin ise bunu men'e çalışmalarıdır. Filvaki Almanlar, daha 20-21 mayıs gecesinden itibaren Girid sahillerine küçük gemilerle asker çıkarmağa teşebbüs etmişler, fakat muvaffak olamamışlardır.

Çörçil'in ifadesine nazaran Giride bir ordu getirip çıkarmak istiyen 30 kadar gemiden mürekkeb bir nakliye kafilesi 22 mayıs sabahı İngiliz donanması tarafından görülerek taarruza uğramıştır. Fakat kafile Ege adalarına doğru dağılmış ve bu anda Alman pike ve tahrib uçak filoları İngiliz harb gemilerine saldırmışlardır. İngilizlerin bu muharebelerde ya hiç uçakları yoktu ve yahud pek az mevcuddu. Bu sebeble Mataban burnu muharebesi adı verilen bu uçak-gemi savaşında İngiliz donanması ağır zayiata uğradıysa da Almanlar da Giride bazı ufak gemilerle getirebildikleri cüz'î kuvvetlerden maada hiç bir ihraçda bulunamamışlardır. İtalyanlar ise ancak 28 mayıs öğleden sonra yani Girid muharebeleri sona ermek üzere bulundukları bir sırada adanın doğu kısmına bir miktar deniz kuvvetleri çıkarabildiler ki bu esnada, İngiliz donanması artık Giride yapılacak herhangi bir ihracı menetmekle değil, İngiliz kuvvetlerinin Giridin cenub sahillerinden irkâbını temin etmekle meşguldür.

Alman resmî tebliğine göre mayısın 20 sinden 25 ine kadarki muharebelerde İngilizlerin 7 kruvazörü ile 8 muhribi, bir denizaltısı ve 5 seri botu batmıştır. Bir zırhlısı ile müteaddid kruvazör ve muhribleri uçak bomba isabetlerile hasara uğramışlardır. İtalyanlar da bunlardan maada 4 İngiliz kruvazörünü batırmışlar ve diğer bir çok harb gemilerini hasara uğratmışlar imiş! İngilizler bu zayiatın yalnız bir kısmını teyid ve tasdik ettiler. Onlara göre yalnız 2 kruvazörle 4 muhrib batmış ve York kruvazörü Suda koyunda tamamile harab olmuştur. Ayrıca 2 muharebe zırhlısile müteaddid kruvazörler hasara uğramıştır.

Malemi uçak meydanile civarına inen Alman kuvvetlerinin taarruza başlayacak kadar kuvvetlenmeleri 25 mayısa kadar devam etmiş ve anlaşılan bu müddet zarfında buraya en az iki dağ tümeni indirilmiştir. Taarruz Malemiden Hanyaya doğru inkişaf etmiş ve 26 mayısta Almanlar bu şehrin önünde mevki alan Yeni Zelandalıların mevzilerine girmişlerdir. İngiliz tebliğlerine göre Almanlar, bu tarihte dahi, motörsüz nakliye uçak trenlerile, bilhassa geceleyin asker indirmeğe devam ediyorlardı.

27 mayısta Çörçil Giriddeki muharebe vaziyetini anlatırken kendi uçaklarının ancak pek mahdud yardımına nail olan İngiliz kıt'alarının bir hafta müddetle mütemadi hava taarruzlarına uğradıklarını söyledikten sonra «Düşmanın havadan takviye almasına mâni olamadık ise de deniz kuvvetlerimiz onun denizden kuvvet getirmesine mâni olabilmiştir.» demiştir. Bununla beraber bazı küçük Yunan gemileri Girid sahillerine yanaşarak içindekilerini çıkarabilmişlerdir.

O gün ve 28 mayısta, Malemi mıntakasındaki Alman dağ kuvvetleri, arazinin güçlüğüne ve cehennemî bir sıcağın hüküm sürmesine rağmen, Yeni Zelanda ve İngiliz kuvvetlerinin Hanyanın garbındaki cephelerini yararak şehri zaptetmişler ve İngilizleri Suda koyunun cenubuna kadar takib etmişlerdir. Alman pike ve tahrib uçakları da ayni zamanda İngilizlerin, Giridin cenub sahil ve iskelelerinden vapurlara binmesine mâni olmağa çalışmışlardır. O gün öğleden sonra Giridin şark kısmına İtalyan deniz kuvvetleri çıkarak sür'atle garba yürümüşlerdir. Bunlarla Almanların Hierapetra'da birleşmeleri 1 haziranda vaki olmuştur.

29 mayısta Almanlar, Resmonun garbındaki Armini körfezine vararak ertesi günü, Resmo civarında faik kuvvetlere karşı 8 gün tutunabilmiş olan Alman paraşütçü grupile birleşmişler ve şehri almışlardır. 31 de ayni şey Kandiye mıntakasında yapılarak şehir ve uçak meydanı teslim olmuşlardır.

İngilizler 28 mayıstan itibaren adanın cenub iskelelerine doğru ricatle geceleyin vapurlara binmeğe başlamışlardı. Onların son mukavemeti son irkâb üssü olan Sfakianın şimalindeki (Hanyanın cenubunda) Madras dağında olmuş ve buraları 2 haziranda tamamile alınarak bu suretle bütün ada düşmandan temizlenmiştir. İngilizler Giridden 15 bin kişi tahliye ettiklerini söylüyorlar. Bunların top ve ağır silâhları adada kalmıştır. Almanlar da 8000 i İngiliz ve Yeni Zelandalı, 4000 i de Yunanlı askeri olmak üzere ceman 12000 esir aldıklarını bildiriyorlar. Bu suretle Giridin evvelce de yazdığımız veçhile takriben 30000 kişilik bir kuvvet tarafından müdafaa edildiği anlaşılır.

Almanların Giride indirebildikleri kuvvetlerin miktarını bilemiyoruz. Fakat ikişer alaylı üç dağ tümeni tahmin ediyoruz. Eğer böyle ise iki tarafın kuvvetleri arasında büyük bir fark olmadığı anlaşılır. Hava kuvvetlerine malik olmıyan müdafilerin maddî ve manevî kuvvetlerini en ziyade tahrib eden şey Alman uçak filolarının devamlı ve kesif bombardımanları olmuştu. Polonya, Fransa ve Balkan harblerinde galebe unsuru üstün zırhlı ve hava kuvvetleriydi. Giridde ise bu unsuru adanın havasına ilk günden itibaren hâkim olabilen Alman uçakları münhasıran teşkil etmişlerdir. Girid muharebeleri bu sebeble yani hava kuvvetlerince üstünlüğün kara ve deniz muharebelerinde ne yapabileceğini göstermeleri itibarile, bilhassa ders verici mahiyettedirler.

H. E. ERKİLET

Tiftik mübayaası

Yeni mahsul tiftiğin mübayaası için dün Ziraat Bankasına emir verilmiştir Banka mübayaa fiatlarını ilân edecektir.

Cezası artırılan muhtekir tacir

Jelâtin taciri R. Sevile 4 sene 8 ay sürgün cezası verildi

Fincancılarda kimyevî maddeler ticareti yapan Raşid Sevil hakkındaki jelâtin ihtikârı davası, dün sabah, İstanbul ikinci asliye ceza mahkemesinde yeniden karara bağlanmış ve Raşid Sevilin cezası artırılmıştır.

Evvelce yazdığımız gibi, Temyiz mahkemesi, Raşid Sevilin 3 sene Yozgada sürülmesi, 750 lira para cezası ödemesi şeklinde verilen kararı az bulmuş ve Müddeiumumiliğin mütaleasına uygun olarak cezanın şiddetlendirilmesi lüzumuna işaretle, bozmuştu. Mahkeme de bu nakza uymuştu. Yeniden muhakeme safhasında Müddeiumumî Fethi Sezai, mahkemede ötedenberi ileri sürdüğü esastan mütaleasını tekrarladıktan sonra, müdafaa yapılmış, dava, karar bildirilmek üzere kalmıştı.

Hâkim Kemal Aşkın, dosyanın yeniden tetkiki neticesinde, Raşid Sevilin cezasını 4 sene, 8 ay sürgüne ve 1550 lira ağır para cezasına çıkarmıştır. Diğer taraftan, dava mevzuu olan 300 kilo jelâtinin musaderesine, mağazanın 6 gün müddetle kapatılmasına, 3800 kuruş muhakeme masrafının kendisine ödetilmesine ve ayrıca, mahkûmiyet kararı hulâsasının, Temyizin tasdikile kat'ileşince gazetelere gönderilerek ilânına karar vermiştir. 25 lirayı geçmemek üzere sarfolunacak mahkûmiyet ilânı bedeli de, kendilerinden alınacaktır.

Mahkemede okunan karar, mucib sebebleri arasında, Raşid Sevilin, 300 kilo jelâtin için istediği ve aldığı paraya nazaran, bu işte normal kârdan başka, 1280 lira fahiş kâr teminini gözettiği, bu suretle millî korunma kanununa aşırı derecede aykırı hareket ettiği belirtilmektedir.

Dil davasını halletmek için

Maarif Vekâleti bir dil kongresi toplamağa karar verdi

Geçen ders yılında orta mekteblerde, tecrübe mahiyetinde okutulan gramer kılavuzu hakkında muallimler ve dil mütehassısları mütalealarını Maarif Vekâletine bildirmişlerdi. Vekâlette teşekkül eden bir heyet bu mütalealarl tetkika başlamıştır. Verilen raporlarda, bilhassa ileride hazırlanacak gramere esas teşkil edecek olan bu kılavuzda kullanılan ıstılahlar üzerinde durulmuş, bunların lisanımıza daha uygun gelecek şekle sokulması istenmiştir. Bundan başka, tam bir gramer kitabında bulunması icab eden yazma, okuma ve konuşmadaki güçlükleri bertaraf edecek olan lüzumlu gramer kaideleri de gösterilmiştir. Raporlarda beyan edilen bütün noktalar ayrı ayrı tasnif edilmektedir. Maarif Vekâleti, uzun zamandanberi türlü türlü münakaşalara ve anlaşamamazlıklara sebebiyet veren dil davasını halletmek üzere Ankarada bir dil kongresi toplamağa karar vermiştir. Bu kongreye, dil sahasında ilmî ehliyetlerile tanınan mütehassıs kimseler davet edilecektir. Bunların çalışmalarına mevzu olmak üzere, Vekâletin anket mahiyetinde muallimlerden topladığı, mütalea neticelerile Üniversite terim komisyonlarının şimdiye kadar tespit ettikleri esaslarda verilecektir. Bu suretle kongre etraflı bir çalışmada bulunacak ve Türk dilinin ana kaidelerini hazırlıyacaktır. Vekâlet bu kaidelere göre terim ve kaide birliğini teşkil edecek gramer kitablarını yazdıracaktır.

Almanlarla yapılan hususî takas

Almanlarla hususî takas esasına müstenid olarak akdedilmiş olan 10, 5 ve 3,5 milyon liralık üç anlaşmanın tatbik mevkiine konulduğu dün alâkadar makamlara bildirilmiştir.

Bu anlaşmalardan birincisi memleketimizden 10 milyon liralık tütün ihracı ve mukabilinde bazı maddeler getirilmesi esasına dayanmaktadır. İkinci anlaşma kâğıd getirilmesi ve bazı maddelerin ihracına, üçüncü anlaşma da kimyevî maddeler getirilmesi ve bazı maddelerin ihracı esasına müstenid dir.

Şehir ve Memleket Haberleri

İnhisarlar kadrosu

Yeni teşkilât dolayısile bazı memurlar açıkta kaldı

İnhisarlar umum müdürlüğünde yeni teşkilât kanununun tatbikatı dün akşam ikmal olunmuş ve dün idarei merkeziye ile fabrikalar ve mühim İnhisar merkezlerinin maaşları verilmiştir.

Yeni teşkilât kanunu ile nispeten kısa bir müddet zarfında 5000 memurun tayinleri ve nakilleri yapılmıştır.

Yeni teşkilâtta Umum müdürlüğün yeni ihdas olunan iki muavininin tayini Vekâlete aid olduğundan bunlar henüz tayin olunmamıştır. İdare kısmı müdürlüğü kaldırılmıştır. Bu kısmın müdürü Hurrem başka bir vazifeye tayin olunmaktadır.

Şube müdürleri arasında esaslı bir değişiklik yoktur. Yalnız mamulât şubesi müdürü Aziz, müfettişliğe nakledilmiştir. Şube müdürlerinin muavinleri kaldırılmıştır. Muavinlerin ekserisi müfettiş olmuştur. Müfettişler arasında da mühim değişmeler vardır. Fakat dün akşama kadar kadroları kendilerine tebliğ olunmamıştır.

İnhisar kadrosu memur ve müstahdemlerinden bir kısmının açıkta kalması zarureti hasıl olmuştur. Gerek merkezde, gerek taşrada açıkta kalanların miktarı henüz malûm değildir. Fakat açıkta kalanlara dün tebligat yapılmağa başlanmıştır.

İnhisar kadrosundan tekaüde sevkleri lâzım gelenler hakkındaki karar, mutad olduğu veçhile temmuz başında verilecektir.

İnhisarlar Umum müdürlüğünün bu sene içinde Ankaraya nakli kat'î surette takarrür etmiştir.

İnhisarlar Vekilinin tetkikleri

Şehrimizde bulunan Gümrük ve İnhisarlar Vekili Raif Karadeniz dün öğleden evvel İnhisarlar Umum müdürlüğünde meşgul olmuş ve öğleden sonra Büyükderede Kibrit şirketinin kibrit fabrikasına giderek fabrikayı tetkik etmiştir.

Malûm olduğu üzere Büyük Millet Meclisinde İnhisarlar bütçesinin müzakereleri esnasında kibrit imtiyazı uhdesinde bulunan şirketin hareketlerinden ve imal ettiği kibritlerden şikâyet edilmişti. Vekil, dün imalâtı gördükten başka maliyet hesabları üzerinde fabrikaya gelmiş olan şirket erkânından izahat almıştır.

Bu hususta Vekâletin yakında bir karar vereceği anlaşılmaktadır.

MÜTEFERRİK

Mensucat fabrikatorları Ankaraya heyet gönderdiler

Mensucat fabrikatorları Ankaraya İktısad Vekâletile temasta bulunmak üzere bir heyet göndermişlerdir.

Ankaraya giden fabrikatorlar yeni maliyet fiatlarının hesabı, verilen kâr yüzdelerine bazı unsurların daha dahil edilmesi için teşebbüsatta bulunacaktır.

Sıvasta bulunan antika paralar

Sıvasta muhtelif devirlere aid 16 antika para bulunmuştur. Maarif Vekâleti bu paraları, tetkik edilmek üzere, İstanbul Arkeoloji müzesine göndermiştir. Paraların tarihî kıymeti ve kimlere aid olduğu tespit edilerek müzedeki yerlerine konacaktır.

Fransız tiyatrosunda mükemmel bir müsamere

Kızılay cemiyeti Nişantaşı şubesi tarafından önümüzdeki cumartesi akşamı için Beyoğlunda Fransız tiyatrosunda (Şehir Tiyatrosu komedi kısmı) güzel bir müsamere tertib olunmuştur. Programı cidden pek zengin bir şekilde hazırlanmış olan bu müsamereye değerli san'atkârlarımız Hazım ve Vasfi Rızanın, kemanî Sadi ve maruf okuyucu Muallânın iştirakleri temin olunmuştur.

Ayrıca Ankara Konservatuarından Mithat Fenmen bir piyano konseri verecektir. Bundan başka ilk defa olarak Fransız konservatuarından mezun meşhur san'atkâr Enis Cemil mükemmel bir keman konseri verecektir.

Her halde o gece büyük bir itina ile hazırlanan bu müsamereye gidecek olanlar hem çok güzel bir gece geçirecekler, hem de vatanî bir vazifede bulunmuş olacaklardır.

Türk kadınının yurda karşı olan vazifesi

Profesör Halide Edib, dün Eminönü Halkevinde mühim bir konferans verdi

Eminönü Halkevinde Profesör Halide Edibin konferansını dinleyenler

Profesör ve muharrir Halide Edib, dün Eminönü Halkevi salonunda, Türk kadınının yurda karşı olan vazifesi mevzulu bir konferans vermiştir. Konferansı, Hayriye Kırdar başta olmak üzere, Yardımsevenler Cemiyetinin İstanbul şubesini tesis edenlerle hastabakıcı hemşire yazılan kadınlar takib etmişlerdir.

Halide Edib, mutad heyecanile konferansına başlamış, vaktile edebiyat bahisleri üzerinde bazı ukalâlıklar yaptığını fakat bu defaki konuşmasının bir can sohbetinden ibaret olacağını hatırlatarak ezcümle demiştir ki:

«— Dünya büyük bir ateş içindedir. Bu ateşin, ne zaman ve daha nerelere sıçrıyacağını bilmiyoruz. Devlet Reisimizin dahiyane görüşü bugüne kadar milletimizi ateş hattı dışında bırakmıştır. Bu, elbette ki büyük bir nimettir. Bu nimetin kadrini bilmeliyiz. Fakat, ateş bizim saçağımızı da saracak olsa endişe edecek değiliz. Çünkü, Reisimiz memleketin en tecrübeli, en iktidarlı askerlerinden biridir.»

Halide Edib, bu arada, taşıma su ile de harb endişesi yer etmesi hayırlı olduğunu, çünkü, bunun bizi tehlikeye hazırladığını söylemiş, ve müteakiben Yardımsevenler Cemiyetinin mesaisinden uzun uzadıya bahsetmiştir.

Halide Edib, b uarada, taşıma su ile değirmen dönmez meseline istinad ederek, her ne yaparsak yapalım, fakat özden yapalım, yerli olmıyan hisler, serlerde yetişmiş çiçekler kadar ömürsüz ve kokusuzdur.» demiş ve ancak kökü ana topraklarda olan fikirlerin meyva verebildiklerini söyliyerek, Türklerin çok eski tarihlerdenberi, dünyanın en mükemmel hayır cemiyetlerini kuran insanlar olduklarını tebarüz ettirmiş, memleketimizde bir çok hayır müesseselerinin ilk defa Türk kadınları tarafından tesis edildiğini anlatmış ve sözüne devam ederek, dünya normal bir vaziyette olsaydı, Yardımsevenler Cemiyetinin de mutad hayır işlerini yapmakla iktifa edeceğini, fakat bugün için, bu kadarının kâfi olmadığını hatırlatmış, ve Bayan Mevhibe İnönünün beyannamesine temas ederek, bu beyannamenin neden dolayı bu kadar alâka ve heyecan uyandırdığı bahsi üzerinde durmuş ve demiştir ki:

«— Çünkü, Mevhibe İnönü, hepimizin saygı ile bağlı olduğumuz Devlet Reisimizin hayat arkadaşıdır. O, Türk kadınlığını şerefle temsil etmiş, Türk kadınlığına örnek olacak kabiliyette bir kadındır.»

Müteakiben Halide Edib, Türk kadınının her nevi millî müdafaa hizmetlerinde kendisine gösterilecek yeri almağa hazır olduğunu, bugüne kadar hastabakıcı yazılmak için müracaat edenlerin sayısı 600 ü geçtiğini söylemiş ve içtimaî yardım işlerinden bahsetmiş, zenginlerimizin alâkasızlığından şikâyette bulunmuş, ve içtimaî yardım bahsinde, eski düğünlerle yeni düğünleri mukayese ederek, düğün ve cenazelere gönderilen çelenklerin parasile fakir kadın ve çocuklara yardım etmek imkânlarını tebarüz ettirmiş ve bazı güzel temennilerle bu çok alâka uyandıran konferansına nihayet vermiştir.

Hatibin sözleri, şiddetle alkışlanmıştır.

Lâzaro Franko müessesesinde bir zabıt tutuldu

Lâzaro Franko mefruşat müessesesinin Beyoğlu şubesinde dün fiat murakaba memurları tarafından anî bir kontrol yapılmış ve bu müessesenin V. T. T. şifresi altında 180 kuruşa satılması lâzımgelen krokodil taklidi ayni malın 250 kuruşa kadar bir gün içinde muhtelif fiatlarla satıldığı tesbit edilerek zabıt tutulmuştur. Yapılan bu hareket bugün fiat murakabe komisyonunda tetkik olunacaktır.

Hastabakıcılık kursları açılıyor

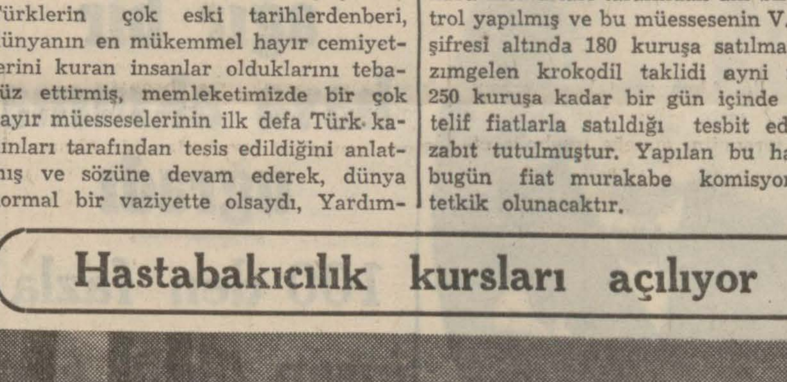

Eminönü Halkevinde gönüllü hastabakıcılık kursuna yazılanlar

Yardımsevenler cemiyetinin açtığı hastabakıcılık kursları pazartesi gününden itibaren faaliyete geçecektir. Cerrahpaşa, Haseki, Etfal, Haydarpaşa Nümune ve Askerî hastanelerinde açılacak bu kurslardan maada Amerikan hastanesi gibi bazı ecnebi hastaneler de hastabakıcılık kursu açmak üzere cemiyete müracaat etmişlerdir.

Yardımsevenler cemiyeti İstanbul faal komitesi, dün Eminönü Halkevinde toplanarak hastabakıcı yazılmak üzere müracaat edenleri tespit etmiştir. Dün 150 yi mütecaviz genc kız ve kadın hastabakıcılık kurslarına kayıdlarını yaptırmışlardır. Bunlar muhtelif hastanelerde açılan kurslarda ders göreceklerdir.

Küçük hikâye

Çit dibi

Leman Ahıskal

Ali onbaşı talim biter bitmez seyirtti. Soluğu derenin üstbaşındaki çitin yanında aldı. Gövdesi oyulmuş, beli bükülmüş uğurlu çınarın dibine oturdu. Çit dibinden geçerek köyün çeşmesine uzayan bir yol vardı. Gözlerini bu patikaya daldırdı. Başını da biraz geriye yatırarak çınara dayadı. Kaytan bıyıklı dudakları kımıldadı. Sabırsızlanan gönlünü köy şarkılarile oyalıyordu.

Bir ara ayak sesleri duydu. Yüreciği yavru kuş gibi çırpındı. Çitdibi yolundan Zeyneb geliyordu. Nar çiçeği alındaki güllü pazen şalvarı ayağında idi. Başına da açık mor çevresini bağlamıştı. İnce uzun, iki kulplu destisini omuzuna vurmuştu. Bu halile Zeyneb biraz daha güzel olmuştu. Çınarın dibinden geçerken kudretten sürmeli gözlerini kapadı. Kırmızı yanakları bir parça daha koyulaştı. Bir fırsat buluverse. Aliye yan gözle bakabilmek için de içi içine sığmıyordu. Adımlarını sıklaştırdı. Utangaç yürüyüşle çeşmeye vardı. Taş oyması yuvadan akan buz gibi soğuk suyun altına destisini yerleştirdi. Sonra da ayağının ucile su birikintilerine dokunmağa, oyalanmağa başladı..

Ali onbaşı daha fazla oturamadı. Çitdibi yoluna atladı. Çeşmeye doğru yaklaşan ayak sesleri Zeynebi hırçınlaştırıyordu. Ali onbaşı tam çeşmenin yanında durdu. Bu sırada desti dolmuş, taşıyordu. Uzandı. Zeyneb de uzanmıştı. Her ikisi destinin birer kulpundan tutarak kaldırdılar. Kenara koydular. Bu sırada onbaşının erkek yüzü, Zeynebin kırmızı şalvarından daha çok kızarmış bir kız yüzüne benzedi Ne yapacağını şaşırmış gibi etrafına bakındı Aklına su içmek geldi. Uzandı, kana kana su içmeğe koyuldu. Zeyneb destisini omzuna vurmuş uzaklaşmıştı Ali onbaşı başını çeşmeden kaldıramadı. Biraz sonra kendini toparlayabildi. Zeynebin can alan kaçışına baktı Uzun bir zaman yolunu beklediği bu köy kızile kısa süren yakınlığı ona sevinc vermişti Ellerini cebine soktu. Yavaş sesle bir şarkı tutturdu. Çadırlara doğru yürüdü. Önüne çıkan ufak taşları nalçalı kundurasının sert burnu ile çelerek yürüyordu.

Akşam karanavasından sonra başbaşa veren Ali onbaşının köylüleri sarı kızın bozağılamasından, derenin kabarmasından, tekdiş Halilin tarladaki marazasından lâf açmışlardı. Asker ocağında akşam garibliği çökünce sıla hasretini avutacak kümeler toplanırlar, köylüler bir araya, köylüsü olmıyan da şuraya buraya sokulur, arasıra lâfa karışarak kendi köylerinden ötürü lâf ederler.. .

Ali onbaşının grupu dört kişilikti ama, Dumbay Mehmedin sazı yüzünden bu küme yirmi, yirmi beşten aşağı düşmezdi. Dumbay halk türkülerini çok güzel okurdu. Ağaçtan oyma üç telli sazını da kendi çatmıştı. Yanık bir sesi vardı.

Bütün bölükte yavuklusu olanlar zaman zaman Dumbayın etrafında çevre olurlar. gurbet şarkıları dinlerlerdi.. Bu akşam da Ali onbaşının Zeynebi için hazırladığı şarkıyı ilk defa okuyacaktı.

— Haydi Dumbay!.. Fadimenin başı için, üzme de oku.. .

Diyorlardı.. Dumbay Mehmed bu anda dayanamadı. Sazını uydurma torbasından çekti, çıkardı. Telleri bir iki tıngırdattı, yokladı.. Sonra da teller üzerinde bir çevik dolaşma yaptı.. Şimdiye kadar böyle içten çalmamıştı. Gözleri kapalı, başı göğsü üzerine devrik, sadece parmakları oynuyordu. Teller de hani feryad ediyorlardı. Dumbay yavaş yavaş coştu.. Başını kaldırdı.. Davudî sesile okumağa başladı:

Şu dağlar âşıka yatak olsaydı,
Alnımda perçem ak pak olsaydı,
Sevgili yoluna kan hak olsaydı,
Adardım uğruna bin can Zeynebim...

***

Gözlerim görmüyor bak ağlamaktan,
Hiç duman tüter mi yarsız ocaktan?.
Talihin karaysa mahşeredek yan,
Bir kızıl şalvarın ardından Ali...

Bölüğün öteki neferleri de bir anda öğrenmişti bu şarkıyı.. Hep birden bağırıyorlardı.. «Talihin karayasa mahşeredek yan, bir kızıl şalvarın ardından Ali..»

***

Artık tezkere alma zamanı gelmişti. Fırkadan bugün, yarın diye de emir bekliyorlardı. Tezkereleri hazırdı bile.. Şimdi emir gelse, yarım saat sonra gideceklerdi. Buna Ali onbaşıdan gayrisi seviniyordu. O daha yeniden askerliğe razıydı. Memleketini de özlememiş değildi. Yiğitler köyünün adını andıkça akciğeri görünüyordu..

O akşam karavanada iştihasızlığı vardı. Alt yandaki dere kenarına inmişti. Uzaktan Dumbayın sazını dinliyordu. Şarkı birdenbire kesildi.. Beş on kişi bağırıştılar. Ali onbaşı kulak kabarttı:

— Ulen Tosun ne duruyon?.

— Ne var ki?..

— Daha ne ola diyon... Koş..

Ali bir şey anlamamıştı. Koştu. Haberi öğrenince gözleri karardı, başı döndü.. Yüreği sıkıldı. Gümüş savatlı tabakasını çıkardı. Kırmızı üzerine beyaz benekli, kenarları pullu yazması yere düştü. Yerden alırken aklına bir şeyler gelmiş olmalı ki yerinden fıradı. Çit dibindeki ulu çınara doğru koşuyordu. Nefes nefese çınara ulaştı. Alçak dallardan birini çekti. Yazmasını bağladı. Geri döndü. Dört, beş arkadaşına bazı emirler verdi. Onları Zeynebgilin tarafına gönderdi...

***

Gün doğarken çınar dibine gelen Zeyneb Ali onbaşının yazmasını gördü. Tanıdı. Bu köyün adetince yazmanın ulu çınara bağlanışı ayrılık haberi idi. Zeyneb çadırlara doğru koştu. İlk rastladığı askere sordu:

— Ali onbaşı nerede?.

— Terhis oldu kadınım.. Kasabaya sevkedildiler. Oradan kamyonlarla sevkedilecekler..

— Kasabaya seyirtsem vaktinde kavuşur bilir miyim dersin?.

— Ayağını tez tutarsan kavuşursun güç tutulur..

Zeyneb hıçkırıklarını güç tuttu.. Pençe pençe al olan yanakları sim [illegible] rarıvermişti. Dudakları titriyordu. Yazmayı çınarın dalından çözdüğü gibi yolunu tuttu. Yazmayı şına sararak kasabanın yolunu tuttu..

Bir genc zabit efradı kamyonlara yerleştirmişti. Zeyneb meydanlığa vardığında. İlk kamyon hareket etmişti. İkinci kamyon Zeynebin önünden geçip gitti. Artık ümidi kalmamıştı. Birdenbire gözüne inanamadı. Elinin tersile gözlerini sildi, bir yazmanın ucile burnunu sildi, bir daha baktı. Ali onbaşı kamyonun demir parmaklığına başını dahamış, düşünüyordu. Bir ufak kımıldama oldu. Ali yerinden fırladı. Kendini kamyondan aşağı attı. Zeyneb ona, o Zeynebe koştu. Ali Zeyneb ona sarılmış, öteki elile Zeynebe sarılmış, öteki elile bakan yüzünü temizliyordu. Hayretle bakan köylüsü Dumbay Mehmede seslendi:

— Emimgile haber sal... Bir hafta varmaz köye varırız. Zeynebin doğru de düğün, dernek kursun, şehirden tedariklemeği unutmasın.

Kamyonlar tozu dumana katarak den silindiler. Zeyneble Ali onbaşı çınarın dibine kavuşan yola vurdular.

HEM NAL[illegible] MIH[illegible]

Benzeyişler ar[illegible]

Amiral Darlan ile Ferid arasındaki [illegible] ler artıyor. İkisi de [illegible] murdan veya çamurdan yoğ[illegible] dar birbirinin eşidirler. Fran[illegible] nın, Türk istiklâl harbinin [illegible] memesine mukabil, Osmanlı [illegible] hini pek iyi bildiği anlaşıl[illegible] Feridin musab olduğu bi[illegible] hastalıklarına müptelâ bul[illegible] yavaş meydana çıkan Fran[illegible] muavini, tıpkı o zaman Dam[illegible] Alman düşmanlığına benziyen [illegible] husumetle kızıl bir İngiliz [illegible] rak ortaya atıldı. Amiral, [illegible] natında İngilizlerin, geçen [illegible] dar, Fransaya 200,000 den [illegible] vermediğini, İngiltere aleyhin[illegible] ham delili diye ileri sürüyor. [illegible] çen sene, ihtiyar Mareşal da [illegible] kilde söylemiş; geçen harbin [illegible] sinde Fransada bulunan İngiliz [illegible] lerile bu harbin ilk dokuz [illegible] İngiliz kıt'aları arasında bir [illegible] yapmıştı.

Amiral Darlan, sanki İngiltere de milyonlarca asker varmış [illegible] ya göndermemiş gibi bir dil [illegible] halbuki İngilterenin büyük [illegible] dusu olmadığı harb başlarken [illegible] da idi. İngiliz ve Fransız gene[illegible] arasında harbe takaddüm eden [illegible] larda İngilterenin, Fransaya [illegible] yüz binden başlıyarak tedric[illegible] milyon asker göndereceği [illegible] edilmişti. İngilizler, geçen sene [illegible] lerde, Fransaya, o anlaşmada [illegible] leri kadar asker göndermişler [illegible] fazlası yoktu ki yollasınlar. [illegible] yük Harbdeki gibi, dayanak [illegible] giltere meselâ, bugünlerde [illegible] hesine 50 tümen göndermiş [illegible] Bu mugalâtayı Fransız Amiral[illegible] tereye yaptığı hücumların [illegible] liğine bir misal olarak kay[illegible]

Şimdi Darlan ile Damad F[illegible] daki benzeyişlerin en mühim[illegible] lim. Mütareke yıllarında D[illegible] Türkiyeyi esaretten ve ölüm[illegible] mak için silâha sarılmaktan [illegible] olmadığını açıkça görmüş [illegible] da millî kuvvetler teşkiline [illegible] lan büyük vatanperverlere [illegible] vur gibi hainlerin kumandası[illegible] yi inzıbatiye» denilen mahl[illegible] leri, o zaman yurdumuzu işgal [illegible] liblerin yardımile teşkil etmi[illegible] onların yardımile bu kuvvetle[illegible] luya sevketmişti. Bunlar, «K[illegible] liye» kahramanları karşısında [illegible] olmasalardı, istiklâl harbini [illegible] da kan ve zulüm içinde [illegible]

Son gelen haberlere göre, [illegible] Damaddan ders alarak kendi [illegible] nin yardımile hür Fransız [illegible] imhaya hazırlanıyor. General [illegible] taraftarlarını vurmak, Fran[illegible] bali, şeref ve namusu için [illegible] ortadan kaldırmak istiyor. V[illegible] rî mahkemeleri tıpkı Kürd [illegible] vanıharbi gibi çalışıyorlar. [illegible] din kurduğu bu divanıharb [illegible] arkadaşlarını idama mahkûm [illegible] Fransız askerî mahkemeleri [illegible] de Gaulle, Amiral Museller [illegible] perverleri çoktan idama mahk[illegible] lerdir. Şimdi de Darlan, Fran[illegible] tarmak için mücadeleye devam [illegible] topyekûn ortadan kaldırmak [illegible] sızları Fransızlara kırdırmak [illegible] rekete geçecektir.

Şayed, bunu yapar ve muvaffak [illegible] sa, neticede de Almanya harbi [illegible] sa, Darlan'a karşı bizzat Führer [illegible] receği hüküm, herhalde, onun [illegible] olmıyacaktır. Çünkü Hitler, Al[illegible] letini kurtarmak için Münih'te [illegible] ki Alman hükûmetine karşı [illegible] geçtiği ve ateşle karşılandığı [illegible] miral Darlan'ın değil, General [illegible] le'ün vaziyetinde idi. Hitler gibi [illegible] leketi için her fedakârlığı yapan [illegible] tanperverin politikası Darlan'a [illegible] veccih olsa dahi, gönlü, hiç şüphe[illegible] Gaulle ile beraberdir.

Tarih, Darlan'ı da Damad Ferid[illegible] nına yazacaktır.

Açık hava müzesi

Ayasofya müzesinin avlusunda [illegible] bir açık hava müzesi meydana [illegible] mesine karar verilmiş, bunun için [illegible] zırlıklara başlanmıştır. Avludaki [illegible] döşemeler de tamir edilecek, [illegible] tanzim edilecektir.

Fatih devrinden kalan Sıbyan [illegible] tebinin tamir edilerek arkeolojik [illegible] yette bir müze haline konmasına [illegible] rar verilmiştir.

SON HABERLER

Siyasî İcmal

İskenderiyeyi bombardıman

İskenderiye, Mısırın ikinci büyük şehridir ve en büyük limanıdır. İtalya - Habeş harbi sırasında Akdeniz emniyeti tehdid olunduğu zaman, İngiltere, donanmasının Maltada barınamıyacağını anlayarak onu İskenderiyeye nakletmek lüzumunu hissetmiş ve o zamandan başlayarak İskenderiye, şarkî Akdenizin en mühim üssü olarak tanınmıştı. Habeş harbinin bitmesi üzerine İspanyada dahilî harbin kopması, ve İspanyaya yapılan harici müdahalelerin bir aralık Akdenizde korsanlığın yeniden başlamasına sebeb olması, İngilterenin İskenderiye limanından ve civarındaki tesisattan daha fazla istifade etmesini, daha sonraki hâdiselerde bu vaziyetin devamını icab ettirdi. 1939 büyük harbinin kopması ve İngilterenin bu harbe iştiraki üzerine, İtalyanın bu harbe karışmaması için herşey yapılmış ise de, Almanyaya askerî bir ittifakla bağlı olan bu devletin ilk müsaid fırsatta harbe gireceği ve bilhassa Mısırı istihdaf edeceği anlaşılmış, İngiltere de buna göre tedbir almak ıstırarında kalmıştı. İskenderiye üssünden istifade, bu tedbirlerin başında idi. İtalyanın geçen sene harbe iştirakinden beri İskenderiye ufaktefek birkaç İtalyan hava taarruzuna şahid olduysa da bu taarruzlar çok ehemmiyetsizdi ve bu yüzden bahis mevzuu dahi edilmemişti. İtalyan ordusunun bu sene başlarında Mısır hududu içinden uzaklaştırılması ve imha derecesinde perişan edilmesi üzerine İskenderiye de hava taarruzlarından büsbütün kurtulmuştu. Fakat Almanların Trablusgarba çıkmaları ve İtalyanlarla birlikte Mısır hududuna yeniden dayanmaları vaziyeti değiştirmiş, bundan başka Almanların Balkanlara müdahale ederek Yunanistanı istilâdan sonra Girid adasını da işgale muvaffak olmaları, İskenderiyenin vaziyeti üzerinde bir hayli müessir olmuştur.

İskenderiyenin, harb koptu kopalı ilk büyük hava taarruzuna uğradığını bildiren haberler, bu tesirin ehemmiyetini tebarüz ettirmektedir.

Bu haberlere göre İskenderiyenin bombardımanı yüzünden ölenlerin sayısı 100 e varmış, bir çok kişi yaralanmış, şehirde müteaddid yangınlar kopmuş ve birçok evler yıkılmıştır.

Bütün bu haberler İskenderiye üssünün değil, İskenderiye şehrinin bombardıman edildiğini ve bunun kasden yapılmış olduğunu göstermektedir.

İskenderiye şehrinin bu şekilde bombardıman edilmesinin bir hedefi, bu çeşid manzaralara alışık olmıyan Mısır halkını tethiş ederek harb aleyhinde ve dolayısile İngiltere aleyhinde infial uyandırmaktır. Fakat İtalyanların daha önce yaptıkları tecrübeler, bambaşka neticeler vermiş ve Mısır halkının İtalyaya karşı derin hiddet ve nefret duygusu beslemelerine sebeb olmuştu.

Fakat İskenderiyenin bombardımanından asıl maksad, İngiliz donanmasını, kovalamak ve İngiliz gemilerini zedelemektir. Bu yüzden İskenderiyeye karşı vuku bulan bombardımanın belki de sık sık tekerrürü beklenir. Çünkü bugünkü vaziyet, bu hâdisenin tekerrürüne daha müsaiddir ve bu hareket şarkî Akdeniz harbinin bir safhasını teşkil etmektedir.

İhtimal ki İskenderiyeyi bu şekilde bombardımandan maksad, İngiliz donanmasını da buradan uzaklaşmağa mecbur etmek, donanmanın şarkî Akdenizin Filistin sahillerine gitmesini temin ederek Libyaya daha fazla asker ve mühimmat ihracına imkân bulmaktır.

Fakat hakikî hedefi, bu hâdiseyi takib edecek hareketler tayin edecek ve ancak o zaman harbin daha evvel nerede şiddetleneceğini tayine imkân hasıl olacaktır.

Almanlar halihazırda Girid adasına yerleşmekte ve burada hazırlanmaktadırlar. Arada İngilizlerle Fransızları çatıştırmak ve bundan bilistifade Suriyeyi işgal etmek için siyasî bir manevra da çevrilmektedir.

İskenderiyenin bu sırada bombardımanı gözleri bu tarafa çevirecek, belki de gözlerin bu tarafa çevrildiği sırada, başka bir yerde yeni bir haile vuku bulacaktır.

Fakat muhakkak ki İskenderiyenin, şimdiye kadar görülmemiş bir şekilde bombardımanı mühim bir başlangıçdır.

Ömer Rıza DOĞRUL

Valimiz Ankarada

Ankara 5 (Telefonla) — İstanbul Valisi Lûtfi Kırdar bu sabah şehrimize geldi.

Vilâyetler iaşe teşkilâtı

Ankara, İstanbul ve İzmirde iaşe müdürlükleri, diğer vilâyetlerde de iaşe Heyetleri teşekkül edecek

Ankara 5 (Telefonla) — Ticaret Vekâleti, vilâyetler teşkilâtı için valilerin emrinde, Ankara, İstanbul ve İzmirde iaşe müdürlükleri ve diğer vilâyetlerde iaşe heyetleri teşkiline dair Koordinasyon kararı Vekiller Heyetince kabul edildi. İaşe müdürleri merbut oldukları vilâyetlere mevdu iaşe işlerinin tedvirinde valinin doğrudan doğruya yardımcısıdırlar.

İstanbul iaşe müdürünün iki, İzmir, Ankara müdürlerinin birer muavini, İstanbulun iki, İzmir ve Ankara müdürlüklerinin birer raportörü olacak ve iaşe müdürlükleri kadrolarında ayrıca birer memur ve bir daktilo bulunacaktır.

Diğer vilâyetlerdeki iaşe heyetleri valilerin riyasetinde mıntaka ticaret müdürü, toprak mahsulleri ofisi müdür veya ajanı, ticaret odası başkâtibi, fiat murakabe bürosu şefinden terekküb edecektir.

Kazalarda da, kaymakamların riyasetinde toplanacak olan iaşe heyetleri, halk ve millî müdafaa ihtiyacları bakımından Ticaret Vekâletince lüzum gösterilecek tedbirleri almağa, vilâyet ihtiyaclarını gözönünde bulundurarak lüzumunda resen tevessül edecekleri tedbirlerle yiyecek, içecek, giyecek ve yakacak maddelerden mahallin ihtiyaclarını muayyen bir müddetle karşılayabilecek miktarda vilâyet içinde her türlü tehlikeye karşı mahzuf yerlerde elde bulundurtmağa, devletçe ithal edilecek maddelerin hüsnü muhafazasına, tahdide tâbi mevaddın en uygun şekilde ihtiyac sahiblerine tevzilne, ileride ve fevkalâde hallerde tevziat için şimdiden gereken tedbirleri almağa, her türlü mahallî iaşe ihtiyaclarını karşılamağa memur edilmişlerdir.

İaşe heyetleri, mahallî belediyelerle işbirliği yapacaklardır. Bu teşkilât için, Ticaret Vekâletine 120 bin lira tahsis edilmiştir.

"Darlan idaresi hazin ve geçicidir,,

Mısır matbuatı, Türk gazetelerinin neşriyatını iktibas ve tasvib ediyorlar

Kahire 5 (a.a.) — Bütün Mısır gazeteleri, Amiral Darlanın beyanatı hakkında Türk gazetelerinin neşriyatını iktibas etmektedir.

El - Mokattam gazetesi, Darlanın tecrübesizliğini tebarüz ettirmekte ve Amirala, Fransız Hariciyesinin vesaiki arasında, Adanadaki zaferin tamamile bir Türk zaferi olduğunun ve Fransızların burada büyük miktarda ganaim terketmiş bulunduğunun bürhanlarını aramasını tavsiye etmektedir.

Bourse Egyptienne gazetesi, Darlan idaresinin hazin, fakat geçici bir devre olduğunu tebarüz ettirmektedir.

Bükreşte Almanya aleyhine nümayiş yapanlar mahkûm oldu

Bükreş 5 (a.a.) — Stefani ajansından: Resmî bir tebliğde geçen pazar günü Rumanya ile Almanya takımı arasındaki futbol maçı münasebetile memnu marşları terennüm etmeğe teşebbüs etmiş olan talebenin Bükreş askerî mahkemesi tarafından muhakeme edilerek üç sene ile on beş sene arasında tehlûf eden ağır hapis cezalarına mahkûm edilmiş oldukları bildirilmektedir.

İcra Vekilleri Heyeti toplandı

Ankara 5 (a.a.) — İcra Vekilleri Heyeti bugün saat 15 te Başvekâlette Başvekil doktor Refik Saydamın riyasetinde haftalık toplantısını yapmıştır.

Bir Bulgar vapuru Atinada yandı

Sofya 5 (a.a.) — Stefani ajansından: Resmen bildirildiğine göre, Princesse Marie Louise adındaki Bulgar vapuru, bir yangın neticesinde Pire limanında batmıştır. Kaptan dahil olduğu halde mürettebattan sekiz kişinin ölmüş olduğu ve üç kişinin yaralandığı bildirilmektedir. Bu hususta tahkikata başlanılmıştır.

Kozanın kurtuluş bayramı

Kozan 5 (a.a.) — Kozan kasabası kurtuluşunun 21 inci yıldönümü bugün candan tezahuratla kutlanmış ve bu mes'ud günün Millî Şefimizin Halkevine ve Cumhuriyet Halk Partisine hediye buyurdukları fotograflarının şeref makamlarına asılması suretile bir kat daha önemi artmıştır.

Macar Başvekili Papanın nezdinde

Roma 5 (a.a.) — Bardossy, refikası ve maiyeti ile birlikte, bu sabah saat 9 da Vatikanda Papa tarafından resmen kabul edilmiştir. Papa, Macar hükûmeti reisini kütüphanesinde yalnız olarak kabul etmiştir. Mülâkat bir saat kadar sürmüştür.

Millî Şefimiz Efgan Kralını tebrik ettiler

Ankara 5 (a.a.) — Reisicumhur İsmet İnönü, 27 mayısta dost Efganistanın istiklâl millî bayramı münasebetile Majeste Efganistan Kralına telgrafla tebriklerini ve müşarünileyh de cevaben mütehassisane teşekkürlerini bildirmişlerdir.

Merak uyandıran bir hazırlık

Rumanyada yeraltı sığınakları inşası Berlinde tecessüs uyandırdı

Berlin 5 (a.a.) — Alman gazeteleri Rumanyada yeni yeraltı sığınakları inşa edilmekte olduğuna dair haberler neşretmektedirler. Rumanyaya hava hücumları beklendiğine delâlet eden bu hazırlıklar merak uyandırmıştır.

Berlin 5 (a.a.) — Domei ajansının Roma muhabiri tarafından bir Alman - Sovyet askerî paktı hakkında verilen haber resmî membalarca tekzib edilmektedir.

Askerî kabahatler

Meclis Encümenlerinin bir tefsir talebine verdiği cevab

Ankara 5 (Telefonla) — İşledikleri askerî kabahatlardan dolayı askerî mahkemelerce kısa hapis cezasına mahkûm edilen ve fakat cezanın çektirilmesine vakit kalmadan terhis olunanlerle bu cezanın çektirilmesi lâzım gelip gelmiyeceği hususunda tereddüd hasıl olmuş, keyfiyetin, tefsir yoiile halline lüzum görülmüştür. Meclis, Millî Müdafaa ve Bütçe encümenleri keyfiyeti tetkik ederek tefsiri istenilen 187 nci maddenin tefsirine lüzum görmemişlerdir. Bu maddede askerî mahkemelerce tahtı karara alınan kısa hapis cezalarının çektirilmiyeceğine dair her hangi bir kayıd ve sarahat mevcud değildir.

Ordudan ayrılma halinde infaz veya ikmali caiz olmıyan ceza sadece disiplin cezasıdır ki, encümenler bu istisnai hükmün mahkeme mukarreratına tatbikına cevaz olmadığını mazbatalarında yazmışlardır.

Bir Alman vapuru ablukayı yaracakmış

Rio de Janeiro 5 (a.a.) — 5.500 tonilâtoluk Alman Frankfurt şilepi, her türlü hamule ile yüklü olarak, Şiliden buraya gelmiştir. Buradan kendisine lüzumlu maimahruk almaktadır. Frankfurtun kaptanı, İngiliz ablukasını yarmağa teşebbüs niyetinde olduğunu bildirmiştir.

İktısadî meseleler

Yeni nizamın iktısadî cephesi

Yazan : **Targan Hacim Çarıklı**

Son zamanlarda hakkında en çok yazı yazılan, söz söylenen mevzulardan birisi de muhakkak ki Yeni Nizamdır. Bu geniş neşriyata rağmen Yeni Nizam bugün tam manasile herkes için meçhulse de en umumî hatları içinde «Mihver devletlerine tâbi devletlerin iktısadî, siyasî ve içtimaî bünyelerinin Mihver menfaatlerine en uygun bir tarzda tanzimi» diye tarif edilebilir.

İçtimaî hâdiseler bir bütün teşkil etmektedirler; bunların tek cepheden yapılan tetkikleri muhakkak ki noksan ve tatmin edici değillerse de; mevzuumuzun çok geniş ve çok yeni olmasından dolayı bu yazımızda ancak Yeni Nizamın iktısadî cephesini tetkikle iktifa edecek, sistemin siyasî, içtimaî taraflarını ihmal edeceğiz.

Yeni Nizamı anlamak ve hakkında tam bir fikir edinebilmek için bu cereyana sebebiyet veren iktısadî hâdiseleri gözden geçirmemiz lâzımdır.

Yeni Nizam fikri Almanyada, Alman iktısadî bünyesinin göstermiş olduğu noksanlıklardan doğmuştur. Biliyoruz ki Almanya iş pazarları olmıyan bir sanayi memleketidir. Bu sanayi memleketi ihtiyacı olan ham maddelerden mahrum bulunduğu gibi toprakları da 80 milyonu tecavüz eden Alman halkını besleyecek kadar zengin değildir.

Alman harici ticareti ise, bu vaziyeti ıslah edecek yerde içinde bulunduğumuz harbe takaddüm eden seneler zarfında devletin mutlak müdahalesi neticesinde yalnız harb için lâzım olan emtianın teminini gaye edindiğinden Alman iktısadî vaziyeti vahim bir hale girmiş bulunuyordu.

Halk pek tabiî olarak bu muvazenesizlikten pek çok ıstırab çekmekte idi. Bilhassa 1939 senesinde Almanyada, harb sanayii için lâzım olan ham maddeleri haricden tedarik edebilmek için, tasarruf edilen bütün döviz bu mecraya sevkedilmiş ve halktan mümkün olan en büyük fedakârlık istenilmişti. İşte top ve yağ mukayesesi mahrumiyetin azamî haddini bulduğu bu zamanda ileri sürülmüştü.

Almanya iktısadî bünyesini ıslah için kendi kontrolu altında yeni bir nizam kurarak ihtiyacı olan iptidaî ve gıda maddelerini Yeni Nizamına ithal ettiği memleketlerden temin etmek ve buralarda sanayii için lâzım olan iş pazarları tesis etmek istemiştir.

Bu neticeyi temin edebilmek için, Almanlar aşağıda izah edeceğimiz iktısadî mekanizmayı düşünmüşlerdir.

Yeni Nizam iktısadî bakımdan Almanyanın sistemine ithal edeceği devletlerle yapacağı ticarî münasebetlerden başka bir şey olmadığına göre nihayet bir haricî ticaret meselesidir. Bu sistem kurulduğu gün Almanya ve kendisile işbirliği yapan devletler haricî ticaretlerini en bariz bir şekilde iki kısma tefrik etmek mecburiyetinde kalacaklardır.

Bu ticaretlerden birisi, Almanyanın birinci derecede mübrem ihtiyaclarına cevab vermiyen emtiaya hasredilecektir ki bu ticaret tamamile serbest olacak ve eski klâsik iktısad prensiplerine uygun olarak şahsî teşebbüs tarafından idare edilecektir.

İkinci kısım ise millî Alman ihtiyaclarına cevab veren emtianın ticareti olup bu sahada Alman devletinin müdahalesi kelimenin en geniş manasında kendisini gösterecektir.

Almanya, bu ikinci kısım ticaretin mevzuunu teşkil eden emtiayı temin için Yeni Nizama dahil olan milletlerle çok uzun vadeli ve tek taraflı olarak küçük devletler tarafından bozulamıyacak şekilde ticarî muahedeler akdedecektir. Bu ticarî muahedelerde Almanya, ithalât ve ihracat mallarının fiatlarını tek taraflı olarak tespit edecek, ve bu fiatlar ithalâtı için azamî, ihracatı için asgarî olacaktır.

Almanlar bu azamî ve asgarî fiat meselesini büyük bir fedakârlık telâkki etmekte ve bu fedakârlığa mukabil de Yeni Nizama dahil milletlerin iktısadî bünyelerini aşağıda izah edeceğimiz şartlara tâbi tutmak istemektedirler.

1 — Yeni Nizama dahil bulunan devletlerin ithalât ve ihracatı Almanya tarafından kontrol edilecektir. Bu kontrol zannımıza göre, bugün Almanyada markın kıymetini muhafaza için ithalâtla ihracat arasındaki muvazeneyi daimî surette temin maksadile kurulan Murakabe Ofislerine müşabih teşekküller tarafından yapılacaktır. Almanyada bugün her nevi emtia için bir murakabe ofisi mevcuddur. Bunların vazifesi ithal edilecek miktarın tayinile fiatların tespitidir. Zannımıza göre Almanya bu ofisler vasıtasile bu devletlerin bütün ithalât ve ihracat mallarını kontrola tâbi tutmak lüzumunu hissetmiyecektir. Çünkü ofisler tarafından kontrola tâbi tutulmıyan emtia döviz murakabesi sayesinde gene Alman kontroluna tâbi tutulmuş olacaktır. Çünkü ithalât için Alman hükûmetinin döviz müsaadesine ihtiyac hasıl olacaktır.

Bu kontrol sayesinde Alman sanayii muhtac olduğu iş pazarlarını temin edecek ve kendisine rakib olabilecek diğer sanayi devletlerini bu sahalardan uzaklaştırmış olacaktır. Ayni zamanda Almanya buralardan en iyi şartlar dahilinde ihtiyacı olan ham ve gıda maddelerini temin edecektir.

2 — Yeni Nizama tâbi olan devletlerin millî istihsalleri ise Alman menfaatlerine en uygun bir şekilde tanzim edilecektir.

Bu tanzimden anlaşılan mana, Almanyanın kendi menfaatlerine en uygun bir tarzda Yeni Nizama dahil devletlerle kendi arasında bir işbölümü yapmak istemesidir.

Sanayi yalnız Almanyanın inhisarında olacak ve Yeni Nizama dahil devletlere en ucuz, en iyi şartlar dahilinde sanayi mamulâtı temin etmeği taahhüd edecektir. Fakat buna mukabil de ufak devletler Almanyaya taleb ettiği miktarda iptidaî veya gıda maddeleri tedarik etmekle mükellef olacaklardır.

3 — Almanya Yeni Nizama dahil memleketlerin paralarının altın esasına göre Alman markına nazaran bir kıymete sahib olmasını istemektedir. Alman parasının kıymeti, merkez bankasında karşılık olarak tutulan altınla değil, ancak Alman devletine karşı gösterilen itimadla tayin edilmektedir. Bu paranın kıymetini muhafaza için ise Almanya ithalâtile ihracatını daimî surette muvazenede bulundurmağa çalışmıştır. Çünkü Almanya ithalâtile ihracatı arasındaki muvazenesizlikten hasıl olabilecek farkı altınla ödeyecek vaziyette değildir.

Almanya Yeni Nizamı kurduğu gün altın esasını büsbütün atacağını ilân etmektedir. Yeni Nizam kurulduğu gün, sisteme dahil olan devletlerin paralarile altın arasında olan münasebet terkedilecek ve bu paralar Alman parasına nazaran izafi bir kıymete sahib olacaklardır.

Paraları altın esasına dayanmıyan milletlerin aralarındaki tediye ise Berlindeki Yeni Nizam kliringi vasıtasile olacaktır.

Bu kliring bugün faaliyettedir. Vazifesi sadece Almanya ile diğer memleketler arasındaki tediyeleri yapmak değil, ayni zamanda Almanya tarafından işgal edilen memleketlerin aralarındaki tediyeleri de mümkün kılmaktır. Meselâ son gelen gazetelerden Fransa ile Holanda arasındaki ticarî münasebetleri temin için Berline müracaat ederek müsaade alınmasının icab ettiğini öğreniyoruz. Demek oluyor ki Almanya bu memleketlerin harici ticaretini kontrol etmektedir.

Muhakkak ki bu sistem, yani ithalâtı ihracatla ödemek sistemi çok zor bir meseledir. İşleri zorlaştırmakta, ticarî hayatta en basit ve esaslı kaide olan sür'at ve kolaylığı tanımamaktadır.

Yeni Nizamı Almanlar büyük bir terakki eseri olarak göstermektedirler. Çünkü Yeni Nizam kurulduğu gün bütün harblerin sebebi olan harici ticaret davası ebediyyen halledilmiş olacaktır. Biz bu iddiaya iştirak etmiyoruz. Çünkü siyasî bakımdan Yeni Nizam, küçük devletler için çok mukaddes olan devletler arasındaki mutlak müsavat prensipini tanımamakta, küçük, orta ve büyük devletler diye bir silsilei meratib ihdas etmektedir. Bundan başka sanayi sahibi olmıyan ve binnetice silâh yapamıyarak kendini müdafaa imkânından mahrum olan devletler Almanyaya en ufak bir itirazda bile bulunamıyacak vaziyete düşmüş olacaklardır.

Targan Hacim ÇARIKLI

Hükûmetin bir kararı

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

kında alâkalı makamlarca icab eden tedbir ve tertibler alınmıştır.

İstanbulda ekmek meselesi kalmadı

Fırınlara üç günlük ihtiyaca tekabül edecek unun birden verilmesi üzerine ekmek meselesi halledilmiştir. Belediye reis muavini Lûtfi Aksoy beraberinde iktısad müdürü Saffet Sezer olduğu halde evvelki gece ve dün şehir dahilindeki fırınları gezerek halkın ihtiyacına tekabül edecek derecede ekmek imali için emirler vermiştir.

En ziyade Beyoğlundaki fırınlarda kalabalığa tesadüf edilmiştir. Bir çok fırınlar her günkü imalâtından bir kaç ağız fazla ekmek çıkardıkları halde gene talebi karşılayamamışlardır. Halkın peksimet yapmak veya ihtiyatlı davranmış olmak için fazla ekmek aldığı anlaşılmakla beraber tevziat işinin henüz arzu edilen intizama girmemiş olması, fırıncılara yevmî ihtiyaçtan fazla verilen unların bunlar tarafından daha pahalıya satılarak elden çıkarılmış bulunması gibi keyfiyetler fırınların önündeki bu kalabalığın vukuuna sebebiyet verdiği anlaşılmıştır.

Şehirde pek çok un mevcud olduğundan un buhranı diye bir şey mevcud değildir. Şehrin üç günlük ihtiyacını karşılayacak kadar un birdenbire fırınlara tevzi edilmiştir. Hatta fırınlar bu unları koyacak yer bulamadıklarından şikâyet etmektedirler. İstanbul fırıncılarından bir kısmı dün belediyeye davet edilmiş ve belediye reis muavini Lûtfi Aksoy tarafından kendilerine ekmek işi hakkında bir hasbıhalde bulunulmuştur.

Lûtfi Aksoy din bir muharririmize şunları söylemiştir:

«— Şehrin muhtelif semtlerindeki fırınları teftiş ettim. Bunların hemen ekserisinde ihtiyaçtan fazla un bulunduğunu gördüm. Durmaksızın ekmek imal ediyorlar. Şehrin üç günlük ihtiyacına tekabül edecek miktarda un verdik. Gittiğim fırınlar verilen unları koyacak yer bulamadıklarından şikâyet ettiler.

Fırınların önündeki kalabalık nihayet bu akşam tamamile kalkmış olacaktır. Diğer bazı sebebler mevcud olmakla beraber umumî surette kanaatim, bir çok kimselerin lüzumsuz yere fazla ekmek almaları buna sebebiyet vermiştir. Unumuz pek çoktur. Yelnız belediyenin elinde halkın günlerce ihtiyacını karşılayacak kadar un vardır. Hiç bir suretle sıkıntı mevzuubahsolamaz.»

Halk ayakkabısı

Komisyon, bunların 660 kuruştan satılmasına karar verdi

Fiat Murakabe komisyonu dün Vali muavini Ahmed Kınıkın riyaseti altında yaptığı içtimada İstanbul Ticaret ve Sanayi Odasınca üzerinde arizü amik tetkikler yapıldıktan sonra Oda umumî kararile evsafı tespit edilmiş olan halk tipi ayakkabıların azamî 660 kuruş fiatla satılmasına karar vermiştir.

Ticaret ve Sanayi Odasınca tespit edilmiş olan halk tipi ayakkabıların evsafı şöyle olacaktır: Ayakkabıların yüzlerinde yara ve bere bulunmıyacak, ya Mısır derisi, yahud yerli derilerin birinci kalitesinden mamul videlâ olacaktır. Deri kalınlığı bir milimetreden aşağı olmıyacaktır. Yüz astarları yerli bezlerden olacak, altı sağlam köseleden ve gömme demirli imal olunacaktır.

Bu ucuz ve sağlam ayakkabıları her ayakkabıcı ve evsaf çerçevesinde imal edip satabilecektir.

Yalnız vitrinlerde ayakkabılar teşhir olunacak ve Ticaret Odasının etiketleri üzerinde bulunacaktır.

Hadiseler Arasın FELE

Üsküdara gider iken...

Bir şarkıdır:

«Üsküdara gider iken bir ye

«Kâtibin paltosu uzun eteği ça

Birinci beytin metninde ihtil Buna:

«Kâtib ava gider iken aldı da ya

Diyenler de var. Anlaşılan yağmura tutulduğunda ittifak edili bunun Üsküdara giderken mi; yok giderken mi olduğunda birleşilemi

Bana sorarsanız kâtibin ava gide ihtimal vermem. Adı üstünde kâ adam eline çifteyi. önüne zağarı a ava gider mi? Giderse ne zaman döner? Jurnala nasıl yetişir de atar? Olacak şey seğil. Onun için bin Üsküdara gitmesi daha yakışı

Kâtib bir şey avlamaz mı? E sinek avlarlardı. Şimdi zaten kâti bir sınıf kalmadığı için bunu mu mânasına alırsak, ancak bir kısım sinek, bir kısmımızın mevzu, bi mımızın da havadis avlamakta ve yüksek kalitede bir takımımızın d mayedar avlamakta olduğunu gör

Gelelim sadedimize...

(Üsküdara giderken) diye başla bu yazımda keşkülüfukaradan, namazından veya sinamekiden bah cek değilim. Üsküdar üzerine ko cağım.

Ben Üsküdarı severim. Birincisi doğum kasaba olduğu için, ikincisi şeye rağmen mahallî rengini muhaf çalıştığı için, üçüncüsü hem Avr hem Asyalı olmak gibi iki meziye meylediği için. Üstelik sofular nez Kâbe toprağı olmak bakımından rağbeti de caba!

Üsküdar tarihimizde, edebiyatı da yer almış bir kasabadır.

Aksaray, Beyazıd, Koska, Beş Beyoğlu hakkında şiir, şarkı, mani tiniz mi? Halbuki meselâ:

«Yol oldu Üsküdara bin otuzda Akdeniz do

gibi tarih mısraları olduğu gibi:

«Cayi râhat, bağı cennet Üsküda

diye medhiyeleri de vardır.

Ve nihayet:

«Atı alan Üsküdarı geçti»

sözü de bu kasabayı geç kalmanın haddi olarak göstermektedir..

İşte hep bunlardan dolayı olmal senelerdenberi bir kimsesiz mezarı bakımsız kalmış olan kasabama İsta Belediyesi, insanı mütehassis edecek alâka göstermeğe başladı. Bir tara Mezarlıkları Şenlendirme Cemiyet himmetile büyük bir âhiret kıt'ası kabristanlarımızın etrafı çevrilerek ya ahalisinin tecavüzünden koruna çalışırken, diğer taraftan Üsküdar is meydanı görülmemiş bir itina ile te lenmekte, açılmakta, asfalt döşenme dir.

Sevgili kasabamın gördüğü bu itin teşekkür etmek için ziyaretine gitt şehir erkânından bir zat bana Üsküd imarına dair tafsilât verdi.

— Bütün iskele meydanını açaca Yenicami ile iskele camisi arasın geniş sahadaki binaları istimlâk açacağız. Bu suretle iki cami aras büyük ve güzel bir meydan vücude lecektir, dedi.

Sevindim. Hem Üsküdarda büyü güzel bir meydanın açılacağına, hem bu sıralar adedleri artmakta olduğu rülen, iki cami arasında kalmış be mazlarla bu geniş meydanın şenler leceğine...

B. FEL

Hamiyetli bir Türk kadınının teberruları

Çorum 5 (a.a.) — Her millî hizm Çorum kadınlarına bir misal olara kere Bayan Refika Kadife, Türk Kurumuna 100, Kızılaya 100 ve lerin bazı ihtiyaclarına sarfedilme zere evkafa 300 lira teberruda bu muştur. Pek ehemmiyetli olmıya irad sahibi Refika Kadifenin bu keti takdirle karşılanmıştır.

İrlandada hava bomb dımanından ölenle

Dublin 5 (a.a.) — İrlanda Ba de Valera bugün meb'usan mecl yaptığı beyanatta Dublin üzerin çenlerde yapılan hava akınında şinin derhal öldüğünü ve 45 kişi ağır yaralandıklarını ve hâlâ has yattıklarını, 25 evin yıkıldığını evin de içinde oturulamıyacak de hasara uğradığını söylemiştir.

De Valera Alman hükûmeti protesto notası verildiğini ilâve tir.

Bir AŞK UÇURUMU

Edebî roman — 63 — Mahmud Yesari

Genç kız, doğruldu, Fikrinin çenesini okşadı:

— Şakir ağabey, sana, mahsus mu esrar içirmiş?

Fikri yutkundu:

— Bilmem!

Gözlerinin önünde Marikanın hayali belirmişti; yaşlı kadın, sönmüş bir ihtirasın hazzile, zevkile, baykuş gözleri yanıp sönerek, yanıp sönerek gülümsüyordu. Bu hayal, kayboluverdi, bütün yırtıcılığile Semira göründü. Kadının gözlerinde, bir aç kurd ateşi yanıyordu. Fikri:

— Semira, Şakiri fitlemiş! diye düşünüyordu.

— Neye bir şey söylemiyorsun Fikri? Fikri, sesini ağırlaştırmıştı:

— O gece, dostu geldi. Sofra kuruldu. Bira iç, diye tutturdu. Bir kadehi zor içtim. Sonra, ille rakı iç, diye musallat oldu. Tiksiniyorum bu pis içkiden.

Remziye, ellerile onun yanaklarını okşadı:

— Aferin benim Fikriciğim... Aferin benim Fikriciğim... Uyma, sen onlara... Hepsinin canları çıksın... Kabahatini bastırmak için, ağız dağıtıyor demek!! Şakir ağabey, nedense, sana çok kızmış! Ama seviyor da... Sevişten yana kızıyor.

Fikri, genç kızın ellerini avuclarının içine aldı:

— İçenler, içmiyenlere, içmiyenler de içenlere kızıyorlar.

Birden gözleri parlayıverdi:

— Ama, bizim fabrikadaki ispektör Halil kaptan, böyle değildir. Kendi içtiği halde içkinin düşmanıdır.

Onun, «bizim fabrika» derken göğsünü kabartışı Remziyeyi hüzünle güldürmüştü:

— Sizin fabrika ha?

Kanadları kırılıverdi:

— Eskiden, «bizim fabrika» derdik, değil mi?

Şikâyetinden hemen ürktü:

— Aman boşta gezme de... Yeni iş bulmuşken, şikâyetimiz Allaha dokunur. Artık vaziyet değişti. Seni, zorla bastan çıkaracaklar. Yorganını, yatağını, işte, neyin varsa getirirsin.

Fikri, dalgındı; Remziye, onu, hafifçe sarstı:

— Gene ne daldın? Eğer mahalleliyi düşünüyorsan, bunu, hiç düşünme. Biz düşünelim. Kimselerden kimselere hesab vermeğe mecbur değiliz.

Genç kız, dolgun göğsünü titreterek hırçınlaştı:

— Kaç gündür, kaç gündür seni görmek istiyorum. Eğer, bugün, yarın da gelmemiş olsaydın, fabrikadan izin alıp seni aramağa çıkacaktım. Ben, seni, akıllı uslu oturuyorsun zannediyordum. Şakir ağabeyin ağız dağıtmaları, fena gücüme gitti. Burada kalacaksın! Geceleri uyuma, gündüzleri uyuyama. Hastalanırsın, işinden de olursun. Sonra, bilerekten, bilmiyerekten esrarlar, içkiler...

Sağ ayağını hiddetle yere vurdu:

— İstemiyorum! İstemiyorum! Nefret ettiğim şeyler!

Fikrinin elini tutmuştu:

— Senin, bizimle beraber yaşamanı düşünmemiş değildim. İşte iken, buna, lüzum yoktu. İşsizken de manalı düşerdi. Gelgelelim, şimdi iştesin. Buraya, kiracı olarak da girebilirsin. Ben, kararımı verdim.

Fikri, durgundu:

— Peki, kardeşin?

Remziyenin hayli ateşi sönmüştü. Fakat gerilemedi:

— Ne der, diye mi düşünüyorsun? Ne diyebilir? Sen, benim nişamlımsın. Ben, onun ablasıyım. Ve nihayet, çalışan, evin erkeği benim.

Hodkâmlığından birden utandı:

— Hayır! Onu, hiçe sayamam... Danışacağım.

— Öyle ise danış.

Remziye, bir fırlayışta yukarı kata çıkmıştı. Ablasının odaya telâşla girdiğini gören Leman:

— Hayır haberler inşallah, dedi.

Remziye, kardeşini kucakladı:

— Fikri, işe girmiş!

Leman, ablasını öptü:

— Oh! Çok şükür!

Edibe teyze, mangalın kenarında, iki elile sığazlayıp derinden bir, ah! çekerek; sessizce:

— Büyüksün Allahım! dedi.

Remziye, sedire Lemanın yanına oturmuştu; ellerini avucları içine aldı, kararında müteredddid değil, fakat itiraf anında ürkekti:

— Şey... Gündüz işi değil... Gece işi...

Leman, gülüyordu:

— Aman abla, iş olsun da... Fikri ağabey, kaç aydır sıkıntı çekiyor. Yeter...

Remziye, bundan cesaret almıştı:

— Hem de, ne sıkıntılar!.. Ölür de ekini belli etmez. Ama, bugün, demin, aşağıda, artık gırtlağına gelmiş, dayanamadı, söyledi. Yattığı yerlerden memnun değil. Üstelik, onu baştan çıkarmağa uğraşıyorlar. Fabrikada her gün bir dedikodu. Ben, bir şey düşünüyorum...

Dedi, durdu.

Lemanla Edibe teyze, içe doğuşların gizli ürpertisile birbirlerine bakmadıkları halde, gözgöze bakarak, bekliyorlardı.

Odanın içinde ses kesilmişti: aşağıdan, Fikrinin kuru kuru öksürüğü duyuldu. Bu, Remziyeye hız verdi:

— Bir şey düşündüm... Hem hiç de yanlış değil... Söylediğim zaman siz de muvafık bulacaksınız!

Lemanla Edibe teyze, başlarını sallayarak; bir ağızdan:

— Elbette... Elbette... dediler.

Remziye, onları alıştırmak istiyen tatlı bir sesle söylüyordu:

— Çok süründü zavallı! Hem de nerelerde bilseniz! Han köselerinde... Arkadaş odalarında... Şimdi...

Kekeledi ve birden cesaretlendi:

— Hepsinden kaçıyor... Gidecek yer düşünüyor.

Lemanla Edibe teyzenin bi bakmıyan gözleri, gene gözgöze ler. Remziye, onların durgunluğu setmemiş göründü, yapmacık lüşle:

— Artık, bu kadarı da fazla,

Önce Lemana, sonra Edibe bakarak ilâve etti:

— Onu, niçin, buraya almıyo Leman, ablasına hüzünle bakt

— Buraya mı?

Edibe teyze, başını eğmiş, çekiyordu. Remziye, bu, durgun düd havasını yırtmak, parçala tiyordu:

— Neden olmasın? Bir kere nişanlım!

Edibe teyze, mırıldandı:

— Mahalleli, ne der, a kızım!

Remziye, yaka silkti:

— Bıktım bu mahalleliden... bu dedikodulardan... Kendi he yaşamıyacak mıyız? Nihayeti, Bu baharda, evleneceğiz.

Gögsünü doğrultmuştu:

— Evet, baharda evleneceğiz, uzaması, ikimizin de aleyhine. da, benimle alay ediyorlar. B tahammül ediyorum.

(Arkası

BULMACA

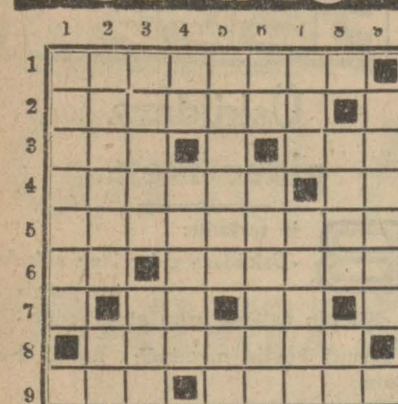

Soldan sağa:

1 — Bir çok kuruntu (cemi). 2 — İcra kılan (iki kelime). 3 — Ters çevirirseniz dört ayaklıların iskarpini olur, bir şey söyleyip başka bir şey kasdetme. 4 — Kraliçelik, dumanın kiri. 5 — Dört mısralık manzumeler yazan (iki kelime). 6 — Bir renk, ters çevirirseniz hakkı meydana çıkarma olur. 7 — Sıfat edatı, bir öldürme vasıtası. 8 — Ters çevirirseniz kollarını bacaklarını ihtilâçlı hareketlerle uzatan olur. 9 — Hayvan gıdası, Rumeli eşkiyası.

Yukarıdan aşağıya:

1 — Dalavereci. 2 — Küçücük, bir soru edatı. 3 — Aforozlama, eski bir Osmanlı Şehzadesi. 4 — Bir emir, bir ırk. 5 — Bir Vekâlet, bir emir. 6 — Bir edatın kısaltılmışı, mahluk vücudüne lâzım olan hararet. 7 — Birdenbire, kâğıda sarılmış eşya. 8 — Bir işin tam yapılma zamanı, kuşların ağzının yarısı. 9 — Bununla eskiden işleme yapılırdı.

Evvelki bulmacanın halledilmiş şekli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	O	R	K	E	S	T	R	A	■
2	R	A	İ	F	■	A	İ	L	E
3	G	İ	R	E	N	■	S	A	G
4	A	■	A	L	A	K	A	■	E
5	N	A	Z	İ	K	A	N	E	■
6	D	U	■	K	İ	N	■	M	E
7	İ	D	İ	■	S	İ	S	A	M
8	■	■	A	B	A	J	U	R	■
9	K	Ö	S	E	■	E	S	E	R

Kız kaçırma vak'aları

İzmir (Hususi) — Tirede Küçük Demirci köyünden Ömer, 14 yaşında Pakize namında bir kızı zorla kaçırmak istemiş, bir müddet sürüklemiş, fakat Sultan Efe namında bir kadın yetişerek kızı kurtarmıştır.

Ödemişte Birgi nahiyesinden 17 yaşında Vesile, nişanlısı Receb Kurt tarafından zorla kaçırılmıştır. Torbalıda Dağkızılca nahiyesinde Hüseyin de Kadriye namında bir kızı kaçırmıştır. Vak'a kahramanları hakkında tahkikat ve takibat yapılmaktadır.

Basın kongresi

Türk Basın Birliği İstanbul mıntakası reisliğinden:

Mıntaka kongresi yarınki cumartesi günü saat on üç buçukta Eminönü Halkevi salonunda toplanacaktır. Kongrenin açılabilmesi 161 arkadaşın hazır bulunmasına bağlıdır. O gün bu ekseriyet bulunamazsa toplantının ertesi güne bırakılması merkez idare heyetince kabul edilen talimat icabıdır.

Birlik azası arkadaşlarımıza hatırlatıyoruz.

YENİ ESERLER

İslâm - Türk Ansiklopedisi

Son intişar eden 14 üncü sayısının münderecatı: 1 Kırım hanzadelerinden Ayşe Sultan: Abdullah Zihni Soysal. 2 Son Endelüs hükümdarının validesi Ayşe: Tahir Olgun. 3 Aiz, Peygamberimizin ashabı: Ömer Nasuhi. 4 Akıb Hatemülenbiya: Ömer Rıza. 5 Âkid, âkidin: Temyiz mahkemesi reislerinden Ali Himmet. 6 Akif: Lisan, şeri', hadis bakımından: Ömer Rıza. 7 İstiklâl marşı şairi Mehmed Akif: Eşref Edib. 8 Mütefekkir Akif: Ömer Rıza. 9 Tenkid değil, tahrif: İsmail Hakkı İzmirli.

İktısadî yürüyüş

Münakalât fevkalâde sayısı

Bir yıldanberi faydalı neşriyatile iktısadî hayatımıza hizmet eden İktısadî Yürüyüş mecmuası, 1 haziran nüshasını münakalât mevzularına tahsis ederek fevkalâde bir sayı daha çıkarmıştır. Münakalât Vekilimiz Cevdet Kerim İncedayının da bir başmakalesini ihtiva eden bu sayıda Devlet Demiryolları, deniz ve havayolları, posta, telgraf ve telefon teşkilâtı hakkında esaslı etüdler ve şayanı dikkat yazılar bulunmaktadır. Renkli bir kapak içerisinde baştan aşağı münakalât mevzularile bezenmiş 84 sahifelik İktısadî Yürüyüşün bu kıymetli sayısını bütün okuyucularımıza tavsiye ederiz.

Coğrafya Kongresi münasebetile

Bizde kitablar ve tedrisatımız

Yazan **Ahmed Hidayet**

Bir coğrafya muallimi sıfatile bugün Ankarada açılacak olan Coğrafya Kongresini hürmetle selâmlar ve bu toplantının memleket kültürü için hayırlı ve faydalı olmasını dilerim.

İtiraf etmek lâzımdır ki coğrafya, ötedenberi mütemmimi olduğu arkadaşı tarihe gösterilen ehemmiyet ve ihtimama mazhar olmamıştır. Tarihin son telâkkilere göre bir milletin sade mazide geçirdiği acı, tatlı, içtimaî, siyasî ve askerî sergüzeştleri teşrih eden bir unsur olmaktan çıktığı, halinde ve istikbalinde de mühim roller oynayacak bir bilgi vaziyeti iktisab ettiği iddia edilebilir. Fakat coğrafyanın da buna mukabil asrımızda her hangi meslek erbabından olursa olson bütün ferdlerin ve büyük küçük memleketlerin inkişaf ve muvaffakiyetlerinde esaslı bir âmil olmak derecesine eriştiği söylenebilir.

Binaenaleyh memleketimizde bir kaç keredir içtimaı temin edilen tarih kongrelerini takib eden bir de coğrafya kongresinin akdolunmasını memnuniyetle karşılamamak ve bu teşebbüse girişen Maarif Vekilimiz Hasan Âli Yücel'i alkışlamamak kabil değildir.

«Coğrafya kongresi» nin, mekteblerin coğrafya programlarında ve onun tedrisi hususlarında, talebeye okutulan kitablada ıslahat gayesini hedef ittihaz edeceği şüphesizdir. Onun için biz de tecrübelerimize istinaden naçizane bazı fikirlerimizi bu kongrenin nazarı dikkatine arzetmek cesaretini kendimizde gördük.

Evvelâ gerek tarihin, gerekse coğrafyanın talebe tarafından sırf sınıf geçmek için öğrenilen bir ders şeklinde telâkkisine meydan vermemek ve onları gencler nazarında lâyık oldukları ehemmiyetli mevkie yükseltmek için lise ve olgunluk imtihanlarında tercih ve grupa ayrılmak esasları lâğvedilerek gerek edebiyat ve gerekse matematik kollarına bu derslerden imtihana girmeyi mecburî kılmak lâzımdır.

İlkmekteb kitabları ihtisasımız haricinde olduğu için onlar hakkında mütalea yürütmeğe salâhiyettar değiliz. Fakat coğrafya kongresine çağırılmış bulunan müellif muallimlerin, kuzgun yavrusu şeklinde, kendi eserlerini kusursuz görmiyeceklerine emin bulunduğumuzdan Orta mekteb ve lise coğrafya kitablarında nazarımıza çarpan bir takım küçük noksanların, dolayısile müfredat programlarında mevcud bazı noktaların tashih ve ikmalini temenni edeceğiz.

Ortamekteb müfredat programındaki tertib sırasının fikrimizce şu tarzda tanzimi daha münasib olur:

1 — İlk sınıfta çocuğun muhitinde daha fazla isimlerini işittiği ve mevcudiyetlerile daha ziyade alâkadar olduğu Avrupa ve Asyadaki komşu devletlerle Avrupa kıt'asını okutmak, Asya kıt'asile oranın mütebaki memleketlerini, Afrikayı ikinci sınıfa bırakmak,

2 — Üçüncü sınıfta gösterilen Türkiye coğrafyasının «Türkiyenin tabiî ve iktısadî bölgeleri» bahsine bütün oradaki malûmat diğer kısımlarda okutulduğuna göre hiç lüzum yoktur.

Bu teklifimiz kabul edildiği takdirde esasen senenin tedris müddetinin yarısında ikmal edilebilmekte olan program büsbütün küçülecektir. Bu suretle, ikinci sınıfın senelik tedris müddeti esnasında güç ikmal edilen programını hafifletip Amerika, Avustralya ve kutub arazisinin gösterilmesini bu sınıfa nakletmek lâzım gelecektir.

Çünkü ikinci sınıfta bu günkü müfredat programının ihtiva ettiği bahisler ancak üniversitede ders veriliyormuş gibi okutulabilmekte ve müzakere için kat'iyyen vakit kalmamaktadır.

Lise kısmı müfredat programında ise şu tadilâtın yapılması icab etmektedir:

1 — Lise birinci sınıfta gösterilen «Umumî coğrafya» daki fizikî bahisde bilhassa katı unsurlar ve yeryüzünde değişmeler fasılları jeolojiye aid ince teferrüatla doludur. Talebe o malûmatı kavrayamadığı gibi zevkle de takib edemiyor. Bunların ihtisar edilmesi pek münasib olur.

2 — İkinci sınıf programı da yüklüdür. Hemen hemen hiç bir mektebde, hiç bir sene tamamile ikmal edildiği görülememiştir. Binaenaleyh bütün bahislerin teferrüattan ihtiraz edilerek daha kısa, daha özlü yazılması ihtiyacı kat'î surette mevcuddur. Ekseri müellifler bu programdaki devletlerin ahvalini o memleketin kendi lisanında yazılmış eserlerden iktıbas ettikleri için o milletin çocuklarına lâzım, fakat bizimkilerle fazla alâkası olmıyan mevzuları çalakalem uzun uzadıya tercüme etmişlerdir. Meselâ bazı kitablarda Ren nehri hakkında dört, beş sahife izahat verilmiştir.

3 — Son sınıfın programı iyidir. Fakat her sınıfta haftada iki ders olarak tespit edilen coğrafya için orada ancak haftada bir ders ayrılmıştır. Bunun da iki derse çıkarılması zarurîdir. Aksi takdirde lise son sınıf talebelerinden de ancak orta mekteb son sınıftaki talebeler kadar malûmattan fazlasını beklememelidir.

***

Umumî olarak kitablarda görmek istediğimiz tekâmül ve ıslahatı şöyle sıralayabiliriz:

1 — Amerikanvari Mise en page'ler yapılmaması. Çünkü talebe derslerini sade ve basit tertib edilmiş sahifelerden daha kolay öğrenmektedir. Velev ki o memleket veya kıt'aya da aid olsa metin harici çerçeve içinde yazılar, grafikler ve saire çocukların zihinlerini karıştırmaktadır.

2 — Her memleketin merkezinin, meşhur şehirlerinin ve belli başlı avarızının o milletin lisanındaki isimleri bizim kullandıklarımızdan başka ise bunların da tasrih edilmesi. Meselâ Büyük Britanya - Greet Britain. Londra - London ve saire gibi. Zira coğrafyadan her sene tam numara alarak liseden çıkan bir talebe bilâhare o memleketlere gönderilecek bir mektubun adresini dahi doğru yazamamaktadırlar.

3 — Başta Amerikan ve İngiliz şehirleri, mevkileri olmak üzere yukarıdaki maddede zikrettiğimiz şekilde izahına ihtiyac mevcud olan isimlerin okunuş tarzının da ayrıca yanına yazılması. Çünkü ana dilinden başka lisan bilmiyen muallemler şöyle dursun, bir kaç dile vâkif olanlar bile bunları doğru telâffuz edememektedirler.

4 — Talebenin ayrı atlas tedariki ihtiyacından vareste kalması ve istediği yeri haritada bulabilmesi için her kitabda mevcud bahislerin haritalarının Devlet matbaasında basılan tarih kitablarında olduğu gibi kitablara ek olarak ilâve edilmesi. Haritaların yazılarının iyi seçilebilmesi için zeminlerinin daima açık renk olarak basılması.

5 — Hiç olmazsa ayni müellifin orta mekteb ve liselere aid kitablarında birbirini nakzeden bazı mütaleata ve bilhassa rakamlara tesadüf edilmesine imkân bırakılmaması.

Tedris usulünde her muallimin şahsî istidad ve zekâsının doğurduğu güçlük veya kolaylık bir tarafa bırakılacak olursa diğer Avrupa mekteblerinde tatbik edilen metodlarla bizimkiler arasında mühim bir fark yoktur. Fakat her mektebin muayyen haritalardan maada fizikî coğrafya aletlerini ve kabartma haritaları ihtiva eden bir coğrafya odasına malik olması, coğrafya tedrisatında faydalı olacak filimlerden ve yardımcı kitablardan istifade edebilmesi çok temenniye şayandır.

Biz, gündelik bir gazetenin bu mesele ile alâkası nispetinde bahislere tâbiri mahsus ile ancak pirinc üzerine fatiha yazmak kabilinden ve bir hatıra defteri notu kısalığında temas edebildik. Dikkate ve iltifata şayan görürlerse onları derinleştirmeyi kongrenin muhterem azasından bekliyoruz.

Ahmed Hidayet

İstanbul Borsası, 5/6/1941

Londra	1	Sterlin	5,24
Nevyork	100	Dolar	132,20
Cenevre	100	İsv. Frc.	30,2025
Madrid	100	Peçeta	12,9375
Yokoha	100	Yen	31,1375
Stokholm	100	İsveç K.	30,745

ESHAM VE TAHVİLÂT

İkramiyeli %5 1933 Ergani, A. B. C.	19,34
İstanbul Rıhtım, Dok ve Antrepo tahvilâtı	12,05
İstanbul, Telefon	9,35

Zayi — Fatih Askerlik şubesinden aldığım terhis tezkeremi kaybettim. Yenisini çıkaracağımdan zayiin hükmü yoktur.

319 doğumlu İsa oğlu Etem Essöz

DİVRİKTE
Rıza Arslan Kitabevi
Bilûmum gazeteler bayii

NİŞANTAŞI KIZILAYININ MÜSAMERESİ
Şehir Tiyatrosu Komedi kısmında yorın akşam saat 20,30 da
Ankara Konservatuar muallimi Yüksek san'atkâr **MİTHAT FENMEN'in** Piyano konseri
Paris konservatuarlarından birinci mükâfatlı, Bağdad Güzel San'atlar Akademisi **PROF. ENİS CEMİL'in** Viyolon konseri
Kıymetli san'atkâr **MUALLÂ - SADİ IŞILAY** ve arkadaşlarının Zengin konseri
Şehir Tiyatrosu artistleri **HAZIM - VASFİ BEDİA - MAHMUD** HİNDİSTANCEVİZİ
Prof. MERAL'in idaresinde PLÂSTİK DANSLAR — Biletler gişede satılır. — Telefon: 41819.

BUGÜN MATİNELERDEN İTİBAREN
TAKSİM sinemasında
2 büyük film birden
1 - DOKTORUN AŞKI — Türkçe sözlü ve şarkılı
2 - KORKULAR DİYARI — İstanbulda ilk defa

İstanbul Ticaret ve Sanayi Odasından:

Hususî takas suretile Almanyaya tütün ihracına mukabil muhtelif Alman menşeli mamulâtın ithali kararlaştırıldığından Almanyadan mal ithal etmek isteyen tacirlerimizin bu hususta mütemmim malûmat almak üzere İstanbul Ticaret ve Sanayi Odasına müracaatleri lüzumu ehemmiyetle bildirilir. (4308)

Garb Linyitleri İşletmesinden:

Müessesemizle müşteriler arasında Linyit kömürü satışları hakkında yapılmış olan mukavelelerden mütevellid bilcümle haklarımızı 1/6/941 tarihinde kurulan ve merkezi Ankarada bulunan « TÜRKİYE KÖMÜR SATIŞ VE TEVZİ MÜSESESESİ » ne devrettiğimizi ve müşterilerimize karşı olan vecibelerimizi de bu müessesenin tamamen tekabül eylediği ilân olunur. «3005» (4259)

Ticaret Vekâleti İç Ticaret Umum Müdürlüğünden:

30 ikinciteşrin 1330 tarihli «Ecnebi anonim ve sermayesi eshama münkasem şirketler kanunu» hükümlerine tevfikan Türkiyede çalışmasına izin verilmiş olan ecnebi şirketlerinden Steaua Romana'nın Türkiye umumî vekili bu defa müracaatle haiz olduğu salâhiyete binaen, şirketin Türkiye merkezinin İstanbuldan Konyaya nakli dolayısile İstanbulda tâli bir şube ihdas ettiğini ve mezkûr şube müdürlüğüne, şirket namına yapacağı işlerden doğacak davalarda dava eden, edilen ve üçüncü şahıs sıfatlarile hazır bulunmak salâhiyetini de haiz olmak üzere, İngiliz tebaasından Kennerley'i tayin ettiğini bildirmiş ve lâzım gelen vesaiki vermiştir.

Keyfiyet tetkik edilerek kanunî hükümlere uygun görülmüş olmakla ilân olunur.

Belgrad Orman İşletmesi Revir Âmirliğinden:

1 — İşletmemizin Kurdkemeri bölmelerinin ara depolarında teslim edilmek üzere «300» metre mikâb meşe kerestesi 6/6/941 tarihinden itibaren on gün müddetle açık arttırmaya konulmuştur.
2 — İşbu «300» metre mikâbın her bir «100» metre mikâbı ayrı ayrı olmak üzere partiler halinde arttırması yapılacaktır.
3 — Beher metre mikâbın muhammen fiatı «25» lira olup her bir 100 metre mikâb için yüzde 7,5 teminat ayrı ayrı olmak üzere her biri için 187 lira 50 kuruştur.
4 — Muvakkat teminat revir veznesine arttırmadan evvel teslim edilecektir.
5 — Arttırmalar birbirini müteakıb icra edilmek üzere 16/6/941 pazartesi günü saat 15 te Büyükdere Revir âmirliği binasında yapılacaktır. (4338)

İzmir Defterdarlığından:

Yeniden açık arttırmaya çıkarılan İzmir körfezi dahilinde kâin ve Hazineye aid bulunan 14000 lira bedeli muhammenli Homa, 1200 lira bedeli muhammenli Çatalburnu dalyanlarile 1000 lira bedeli muhammenli Kırdeniz, 1000 lira bedeli muhammenli Çilazmak ve 200 lira bedeli muhammenli Eskigediz voli mahallerine temdid müddeti zarfında ancak Çakalburnu dalyanile Çilazmak voli mahalline talib zuhur etmişse de sürülen pey muhammen bedelden az olduğu için haddi lâyık görülmediğinden 2490 numaralı arttırma ve eksiltme ve ihale kanununun 43 üncü maddesi mucibince 31/5/941 tarihinden itibaren bir ay müddetle pazarlığa konulmuştur.

İsteyenlerin 30/6/941 tarihine musadif pazartesi günü saat 15 te İzmir Defterdarlığında toplanacak komisyonu mahsusuna yüzde 7,5 depozito parası yatırdıklarına dair makbuz veya banka teminat mektublarile müracaatleri ilân olunur. «2019» (4337)

Devlet Denizyolları işletme U. M. ilânları

1 — Fabrika havuzlar sahasında 31 mayıs 1941 tarihine kadar marangozluk atölyesinden peyderpey çıkacak takriben yüz ton biçki talaşının kaldırılması açık arttırma ile talibine verilecektir.
2 — Yüz tonun muhammen bedeli «168» lira olup muvakkat teminat «12,60» liradır.
3 — Arttırma 23 haziran 1941 pazartesi günü saat 15 te idare merkezinde müteşekkil alım satım komisyonunda yapılacaktır. Şartnamesi komisyonda görülebilir.
4 — İsteklilerin yazılı gün ve saatte komisyona gelmeleri. (2437)

İngilizce bilen bir
MÜTERCİM ARANIYOR
Askerlikle alâkası olmamak şartile ingilizceden türkçeye ve türkçeden ingilizceye kolaylıkla tercümeye muktedir bir mütercim aranıyor. Maaş dolgundur. (D.S.) rumuzile İstanbul 176 posta kutusu adresine yazılması.

Vefat

Gemlikte dava vekili Muhiddin İşgüdenin kerimesi ve Anadolu Ajansı muharrirlerinden Rasim Eydemirin refikası Hatice Suzan Eydemir, uzun zamandanberi müptelâ olduğu hastalıktan kurtulamıyarak pek genc yaşta hayata gözlerini kapamış ve cenazesi Eyübdeki aile makberine tevdi edilmiştir. Arkadaşımıza beyanı taziyet ederiz.

Evlenme

Edremidli tüccarlardan fabrikatör Bay Ali Karagözoğlunun kerimesi Bayan Fatma ile kulak, burun, boğaz mütehassısı doktor binbaşı Bay Esad Baykalın evlenme merasimleri, çarşamba günü Beyoğlu Evlenme dairesinde, yakın akraba ve dostları huzurunda icra edilmiştir. Her iki tarafa saadetler temenni ederiz.

Vedad Ürfinin sahneye koyacağı yeni eserler

Geçen ay Şehir Tiyatrosu komedi kısmı sahnesinde filim rejisörü san'atkâr Vedad Ürfinin bizzat başrolünü oynadığı «Kan» piyesinin nasıl bir muvaffakiyet kazandığı hatırlardadır.

Haber aldığımıza göre Vedad Ürfi önümüzdeki haftalar içinde Şehir Tiyatrosu komedi kısmı sahnesinde (Kasırga) piyesini de temsil edecektir. Bu eserin de hakiki bir alâka uyandıracağı tabiidir.

Bundan evvel Vedad Ürfi, bazı davetlere hürmetle şehrin bir kaç semtinde yazlık tiyatroların açılış günleri tertib edilen süvarelerde «Kan» piyesini tekrarlamağı da kabul etmiştir. Kendisine muvaffakiyetler dileriz.

Konya Vilâyetinden:

Konya Vilâyeti mülhakatı köyleri şahsiyeti maneviyeleri adına ... ya başka bir marka olmak şartile 80 aded polverizatör satın alınacak ... 16/6/941 pazartesi günü saat 2 de Konya Vilâyeti Köy Bürosu Şefliği ... müteşekkil Komisyon huzurile yapılacaktır. Bedeli ihale teslimi ... faten tediye edilecektir.

Şartnameyi görmek istiyenler Konyada Vilâyet Köy Bürosu ... Ankara ve İstanbul Vilâyetlerinde Ziraat Müdürlüklerinden ...

Taliblerin Konya Vilâyet Makamına müracaatleri ilân olunur.

Edirne Mıntaka İktısad Müdürlüğünden: Dokuma Ustası Alınacak

Trakya köylerinde çalışacak olan el dokuma kurslarında öğretmen ... üzere bir dokuma ustası alınacaktır.
1 — Verilecek ücret 50 - 75 liradır.
2 — Askerlikle ilgisi olmıyacaktır.
3 — Sıhhati tam olacaktır.
4 — İsteklilerin mahallî zabıtasından alacakları hüsnühal varakası ... kâğıdı suretini bir dilekçeye rapten gönderilmek suretile ... Müfettişliğine müracaatleri ilân olunur.

Devlet Demiryolları işletme U. M. ... Memur Alınacak

1 — Devlet Demiryolları istasyon sınıfında istihdam edilmek üzere ... ile orta mekteb mezunlarından hareket memur namzedi alınacaktır.
2 — Müsabakada kazananlara 60 lira ücret verilecektir.
3 — Müsabaka imtihanı 16/6/941 tarihinde saat 14 te Haydarpaşa, Ankara, Balıkesir, Kayseri, Malatya, Adana, Afyon, İzmir, Sirkeci ve Erzurum ... Merkezlerinde ve Sıvas, Eskişehir Cer atelyelerinde yapılacaktır. Müracaatler bu işletme ve atelye müdürlükleri ve istasyon şefliklerine ... olunur.
4 — Müsabakaya iştirak şeraiti şunlardır:
1 — Türk olmak,
2 — Ecnebi bir kimse ile evli olmamak,
3 — 18 yaşını bitirmiş ve 30 u geçmemiş olmak «30 yaş dahil» ...
4 — Askerliğini yapmış veya askerliğini yapmasına en az bir sene ... kalmış olmak.
5 — Müsabakada muvaffak olanların bilâhare idare doktorları tarafından ... lacak muayenede sıhhî durumları demiryol işlerinde vazife görmeğe ... rişli bulunmak.
6 — Müracaat istidalarına bağlanacak vesikalar şunlardır: Nüfus cüzdanı, diploma veya tasdikname, askerlik vesikası, polisten ... iyi huy kâğıdı, çiçek aşısı kâğıdı, evli olanların evlenme cüzdanı ... vesikalık fotoğraf.
7 — Daha fazla malûmat almak istiyenlerin İşletme Müdürlüklerine ... tasyon Şefliklerine bizzat müracaat etmelidirler.
8 — İstidalar en son 14/6/941 günü saat 12 ye kadar kabul olunur. «2818» ...

Muhammen bedeli (3750) üç bin yedi yüz elli lira olan 5 ton kurşun ... (18/6/941 çarşamba) günü saat (15,30) da kapalı zarf usulile Ankarada ... binasında satın alınacaktır.

Bu işe girmek istiyenlerin 281,25 (iki yüz seksen bir lira yirmi beş ...) liralık muvakkat teminatla kanunun tayin ettiği vesikaları ve teklifleri ... ayni gün saat (14,30) a kadar Komisyon Reisliğine vermeleri lâzımdır. ... Şartnameler parasız olarak Ankarada Malzeme dairesinden, Haydarpaşada ... Tesellüm ve Sevk Şefliğinden satılacaktır.

RADYO

Bu günkü program

7,30 Program
7,33 Müzik (Pl.)
7,45 Haberler
8,00 Müzik (Pl.)
8,30 Evin saati

★

12,30 Program
12,33 Oyun havaları
12,45 Haberler
13,00 Müzik (Pl.)
13,15 Türküler
13,30 Müzik (Pl.)

★

18,00 Program

Hava Kurumuna yardım edenler

Anastas Pasakalidis 150, Hasan ... raat T. A. Ş. 1000, Leon ... Nobar Bahar 500, ... Ali Ergir ve ortakları 500, ... men 500, Öztürk Ticaret ... Tavil zadeler 500, Kondepoulo ... barzade Muhsin 400, Zeki ... Cemil Türker 300, İhsan ... Samuel Benaryo 300, Koço ... 250, Mordo Rodrik 250, ... Karnik K. Robetyan 200, ... tevelli 200, Bedri Göknil 150, ... cetoğlu 150, Perikli ... Dimo 135, Muhiddin ... Hacı Hüseyin mahdumları ... feddin Alkoç 100.

Yekûn teberruat 10,490 ...

Bürhaneddin Tepsi ...

Büyük san'atkâr Bürhaneddin ve Seniye Tepsi, İzmirde ... ve Kültürpark açık hava ... temsiller verdikten sonra ... avdet etmişlerdir.

Heyet, pek yakında ... başlıyarak Baba Ramiz, ... Deniz gibidir piyeslerini ... cektir.

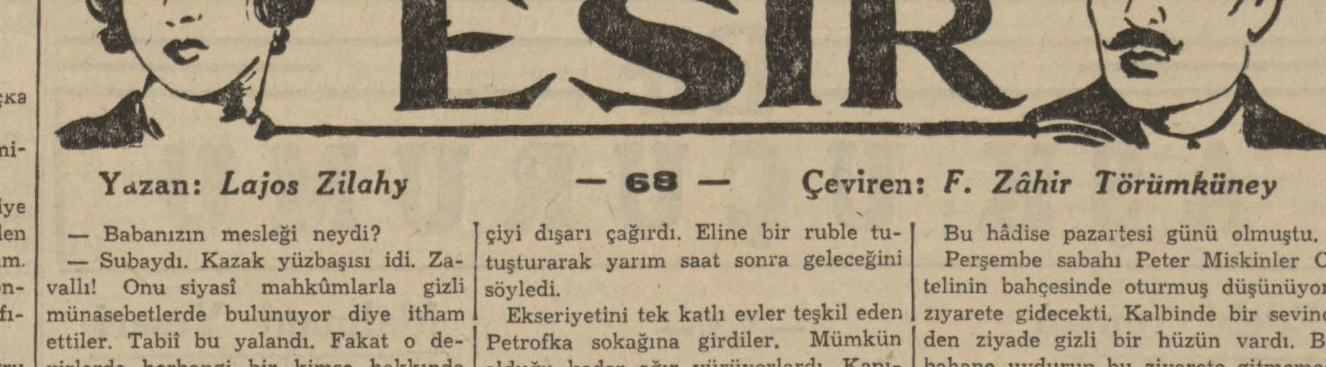

Yazan: *Lajos Zilahy* — 68 — Çeviren: *F. Zâhir Törümküney*

Saatçi dükkânının önünde, uzun kürk mantolu bir kadınla karşılaştı. Kadının başında da mantosunun kürkünden yapılmış kalpağı andırır bir şapka vardı. Kadın mantosunun yakasını iyice kaldırmış, yüzü adamakıllı görünmüyordu.

Peter dikkatle bakınca bunun Zinaçka olduğunu tanıdı.

Kız onu daha evvel tanımış olacaktı ki, aralarında epeyce bir mesafe olduğu halde gözlerinin içi gülerek ona doğru geliyordu.

Peter'in önünde durdu. Bir müddet gözlerinin içine derin derin baktı. Sonra tatlı, ahenkli bir sesle söyledi:

— Buketi siz mi göndermiştiniz?

Peter bu sual karşısında birdenbire şaşırdı. Ne cevab vereceğini kestiremedi. Yalnız bu kadar yakından ilk defa gördüğü bu yüzü dikkatle tetkik ediyordu. Ağzının biçimi çok güzeldi. Burnu küçük ve muntazamdı. Pembe dudaklarının arasından parlak, beyaz dişleri görünüyordu. Duru beyaz yüzünün üstündeki iri siyah gözlerinin derin ve manalı bakışları insana heyecan veriyordu.

Peter, kızın karşısında sanki büyük bir âmirin huzurundaymış gibi duruyordu. İlk şaşkınlık ve hevecan devresini atlattıktan sonra cevab verdi:

— Evet, ben gönderdim. Sizinle tanışmak istiyordum.

— Pekâlâ benden ne istiyorsunuz?

— Hiç. Ben evli bir adamım ve karımı çok seviyorum. Uzun zamandanberi oturduğum bu şehirde kimseyi tanıyamadım. Sizi görünciye kadar böyle bir ihtiyac da duymadım. Fakat sizi ilk gördüğüm günden itibaren ruhumda sizinle tanışmak hususunda garib bir arzu uyandı.

Zinaçka ağır adımlarla yürümeğe başladı. Peter de yanında yürüyordu.

— Ne zamandanberi esirsiniz?

— İki buçuk sene oldu.

— Ya!..

Bir dakika sustular. Sonra Zinaçka yavaşça sordu:

— Beni evime kadar teşyi etmez misiniz?

— Memnuniyetle, yalnız nöbetçiye haber vermekliğim lâzım. Kendisinden on dakika sonra gelirim diye ayrıldım. Gecikince belki aramağa kalkışır. Sonra başıma bir iş çıkmasın. Şuraya fırına kadar gidelim...

Kız razı oldu. Birlikte fırına doğru yürüdüler.

— Babanız ne iş yapıyor?

— Babam çoktan öldü.

— Demek annenizle birlikte oturuyorsunuz?

Genc kızın bakışlarını derin bir hüzün bürüdü.

— Annem de yok.

— Şu halde akrabalarınızın yanındasınız?

— Hayır. Babamın uşağı olan ihtiyar bir adamla oturuyorum. Dört sene evveline kadar annem de sağdı.

— Babanız ne zaman öldü?

— Babam mı? Yirmi sene oluyor. Babamı buraya, Tobolska sürdükleri zaman ben çok küçüktüm.

— Babanızın mesleği neydi?

— Subaydı. Kazak yüzbaşısı idi. Zavallı! Onu siyasî mahkûmlarla gizli münasebetlerde bulunuyor diye itham ettiler. Tabiî bu yalandı. Fakat o devirlerde herhangi bir kimse hakkında bu tarzda bir ihbar yapılınca tahkikına lüzum görmeden hemen Sibiryaya sürerlerdi.

— Pekâlâ, siz Tobolska nasıl geldiniz?

— Annem getirdi. Ben o zaman dört yaşında idim. Her pazar askerî hapisaneye giderek babamı görüyorduk. Zavallı babacığım bu hayata bir seneden fazla tahammül edemiyerek öldü. Annemi de kaybettikten sonra büsbütün yalnız kaldım.

— Samimî arkadaşlarınız da yok mu?

— Var. Fakat ben yalnızlığı tercih ediyorum.

Fırının önüne geldiler. Nöbetçi, kambur fırıncile konuşuyordu. Peter nöbetçiyi dışarı çağırdı. Eline bir ruble tuşturarak yarım saat sonra geleceğini söyledi.

Ekseriyetini tek katlı evler teşkil eden Petrofka sokağına girdiler. Mümkün olduğu kadar ağır yürüyorlardı. Kapının önünde Zinaçka elini uzattı.

— Evim sizin için her zaman açıktır, dedi. Ziyaretinizi beklerim.

Peter, hiç beklemediği bu iltifattan şaşırdı. Teşekkür ve memnuniyetini ifade edecek kelimeler arıyordu, aklına münasib bir şey gelmiyordu. Heyecanını belli etmemek için sordu:

— Ne zaman gelebilirim?

— Ne zaman arzu ederseniz. Meselâ yarın.

— Yarın olmaz. Çünkü şehre inmek için haftada ancak iki defa izin veriyorlar. Belki perşembeye gelirim...

— O halde perşembe günü saat beşte beklerim.

Ayrıldılar.

Bu hâdise pazartesi günü olmuştu.

Perşembe sabahı Peter Miskinler Otelinin bahçesinde oturmuş düşünüyordu. ziyarete gidecekti. Kalbinde bir sevincden ziyade gizli bir hüzün vardı. Bir bahane uydurup bu ziyarete gitmemeği tasarlıyordu. Madem ki bu kızdan bir şey istemiyordu, sadece kim olduğunu öğrenmek merakına kapılmıştı, şu halde artık görüşmeği icab ettirecek bir sebeb kalmamıştı. Çünkü kızın hüviyeti hakkında öğrenmek istediklerini öğrenmişti. Hem oraya gidince en aşağı bir iki saat oturup konuşmak lâzımdı. Zaten canı sıkılıyordu. Bir de yabancı bir kızı alâkadar edecek mevzuları aramakla kafasını yoramazdı.

Fakat bütün bunlara rağmen saat tam beşte kızın kapısını çaldı.

Zinaçka onu sevincle karşıladı. Odanın bir köşesinde küçük bir semaver kaynıyor, küçük masanın üzerinde çay takımları hazırlanmış bulunuyordu. Zinacka'nın evi iki odadan ibaretti. Peter'in girdiği oda çok temiz olmakla beraber gayet basit döşenmişti. Bir yuvarlak, bir üç köşeli olmak üzere iki küçük masa, duvarın dibine sıralanmış altı portatif sandalye, bir vitrin, bir küçük piyano. İşte odanın döşemesini bunlar teşkil ediyordu. Üç köşeli masanın üzerinde bir kaç tane rusça kitab, bir de kitar yatıyordu. Peter'in ilk işi kitabları tetkik etmek oldu. Bunlar Puşkin, Gonçarof ve Dostoyevski'nin eserleriydi. Piyanonun üstünde geniş kenarlı bir çerçeve ile süslenmiş bir resim asılıydı.

Karşı duvarda siyah kadifeden işlemeli bir iğne yastığı, bir kılıc, eski sistem bir kaç silâh ve bir de kazak kırbacı vardı.

İki pencerenin arasında büyültülmüş bir fotograf duruyordu. Fotografta geniş omuzlu bir kazak subayı ile genc bir kadının hayalleri gülümsüyordu. Kazak subayının başında kocaman kalpak kulaklarının üstüne kadar inmişti. Dik bıyıkları ve iradeli bakışlarile temiz ve merd bir adam hissi veriyordu. Peter bu adamın Zinaçkanın babası, yüzbaşı İgnatoff Sergey olduğunu anlamakta müşkülâta uğramadı.

Açık kapıdan öteki odanın içi de görünüyordu. Burada geniş bir karyola ve bir de üzeri kubbeli büyük bir sandık vardı.

Zinaçka misafirine yer gösterdi ve çay ikram etti. Ucuzca bir kumaştan yapılmış kahve rengi bir rob giymiş, omzuna koyu kırmızı bir atkı almıştı.

Odanın havasından burada daha ... ba yanmadığı anlaşılıyordu. Kapının ... nındaki küçük çini sobada odun ... tırdıyarak yanıyordu. Hava karar... başladığı için Zinaçka elektriği ...

Bir türlü konuşacak mevzu bula... yorlardı. Peter yavaş yavaş sıkıl... hissediyor ve buradan bir an evvel kalkıp gitmek istiyordu. Kızın da hareketlerinden sinirli olduğu anlaşılıyordu. İkide birde kalkıyor, öteki odaya ... çıkıyordu.

Parlak siyah saçlarını, mektebli kız gibi kısa kestirmişti. Bu kesik saç onun yüzüne daha masum bir ... veriyordu.

Genc kız lâkırdı açmak için nasıl ... sir düştüğünü sordu.

Peter o meş'um ağustos gecesinin hikâyesini anlattı. Zinaçka hafif öne doğru eğilmiş, gözlerini açmış dikkatle dinliyordu. Peter lâkırdısını bitirip susunca, yeni bir sual sordu:

— Ne zaman evlendiniz?

— Harb patlamadan bir kaç ay ...

— Birbirinizi seviyor muydunuz?

— Çok.

— Nerede tanıştınız?

Peter birdenbire coştu. Artık durmadan konuşuyordu. Karısı ile ne şekilde tanıştığını, ne şekilde evlendiklerini, harbin patlamasına takaddüm eden günlerde Balaton sahillerinde nasıl yaşadıklarını uzun uzun anlattı.

Bu yabancı Rus kızına hiç çekinmeden içini döküyor, ruhunu ... ıstırablarını açıyordu.

(Arkası var)

Gece yarısından sonra gelen telgraflar

Afrika harbi

Harekât daha ziyade hava akınlarına inhisar ediyor

Kahire 5 (a.a.) — İngiliz hava kuvvetleri Ortaşark umumî karargâhının tebliği:

3/4 haziran gecesi, İngiliz hava kuvvetlerine mensub ağır bombardıman tayyareleri, Bingazi limanı ve civardaki bir tayyare meydanına muvaffakiyetle tevvüc eden yeni hücum yapmışlardır. Merkez mendirekte çok büyük hasar vukua getirilmiş, katedral mendireğinde yangınlar müşahede edilmiş ve tayyare meydanı ve civarında büyük infilâklar olmuştur. Tayyarelerimizi karşılamağa teşebbüs eden bir Cr. 42 tayyaresi düşürülmüştür.

Ayni gece, Rodosta Maritza tayyare meydanına hücum edilmiştir. Hangarlara tam isabetler kaydedilmiş ve şiddetli infilâklar vukua gelmiştir. Bir miktar bomba, yerde tayyareler arasına düşmüştür.

Libya sahili açıklarında, karakol gemilerini himaye eden avcılarımız, adedce faik miktarda Messerschmitt-109 tayyarelerine hücum etmiş ve bunlardan bir çoğunu ciddî hasara uğratarak geri püskürtmüşlerdir.

Habeşistanda, hâlâ düşman elinde bulunan bir kaç mevzie bomba ve mitralyöz hücumlarına devam edilmiştir. Coscia mıntakasında, bir çok küçük düşman kıt'aları, cenubî Afrika avcı tayyarelerini görünce ateşler yakmış ve beyaz bayraklar sallamışlardır.

3/4 haziran gecesi, Maltaya bir hücum yapılmış, bir kaç bomba atılmış, fakat hasar ve zayiat olmamıştır. Dün sabah adaya yaklaşan bir miktar Messerschmitt-109, avcılarımız tarafından geri püskürtülmüştür.

Bütün bu harekâttan, bir tayyaremiz dönmemiştir.

Alman tebliği

Berlin 5 (a.a.) — Resmî tebliğ:

Giridde alınan esir ve iğtinam edilen malzeme miktarı gittikçe artmaktadır.

Şimalî Afrikada Alman bataryaları, Tobruk civarında toplu halde bulunan otomobillere ve limanda bulunan nakliye vapurlarına ateş açmışlardır.

Sollum cephesinde bir düşman hücum müfrezesinin yaptığı taarruz püskürtülmüştür.

2 haziranda düşman hava kuvvetleri tarafından Tobruk civarında bir Alman tayyare meydanına karşı yapılan hücum tayyare dafi bataryaları ve Alman avcı tayayreleri tarafından püskürtülmüş ve üç düşman tayyaresi tahrib edilmiştir.

İtalyan tebliği

Roma 5 (a.a.) — İtalyan orduları umumî karargâhının 365 numaralı tebliği:

Şimalî Afrikada bataryalarımızın endahtı, Tobruk müstahkem mevkiinin tesisat ve tahkimatında hissolunur hasarlar vukua getirmiştir. Tayyarelerimiz, yeniden bu üsteki gemileri ve tesisatı bombardıman etmiştir.

Egede dün gece düşman tayyareleri, Rodos adasına bombalar atmışlar ve bir miktar hasara bais olmuşlardır.

Şarkî Afrikada Galla ve Sidamo mıntakasında iki müfrezemiz, müşterek hareketlerile düşman kuvvetlerini firara mecbur etmişlerdir. Diğer bir hücum esnasında müstemleke efradından müteşekkil müfrezelerimiz, Nigerda alayını ağır zayiata uğratmışlardır. Avcı tayyarelerimiz, Hurricane tipinde bir tayyareyi düşürmüşlerdir. Diğer bir tayyare de mitralyözlerimiz tarafından düşürülmüştür.

Yugoslavyanın Sırbistana ircaı kararları

Berlin 5 (a.a.) — Stefani ajansından: Sırbistandaki Alman askerî kumandanı, bir takım mühim kararnameler imzalamıştır. Bu kararnamelerden birisi ezcümle Millî Yugoslav Bankası yerine Millî Sırb Bankasının ikame edileceğini natık bulunmaktadır. Yeni bankaya müdür olarak eski millî Yugoslav Bankası müdürü Radwosalieviç tayin edilmiştir. Kendisine Rayşbankın sabık erkânından bir zat, Alman müşaviri olarak refakat edecektir.

Yugoslav dinarı yerine Sırb dinarı ikame edilecektir.

İzmirde tütün mahsulü çok iyi

İzmir 5 (a.a.) — Tütün rekoltesi hakkında alâkadarlara gelen malûmat memnuniyet vericidir. Bu seneki mahsul geçen seneden fazla olacağı gibi nefaset itibarile de geçen senenin fevkindedir. Geçen sene hükûmetimizin müstahsil lehine aldığı isabetli tedbirler müstahsil için bir teşvik olmuştur. Tütünlerde hastalık yoktur. Ve çapa işi hararetle devam etmektedir. Mıntakamızda yazlık mahsul faaliyeti de başlamıştır. Bir kısım yerlerde arpa ve yulaf harmanları yapılmaktadır.

Bulgar Kralı babasile ve Hitlerle görüştü

Viyana 5 (a.a.) — D. N. B.: Öğrenildiğine göre, Almanyada seyahatte bulunan Bulgar Kralı Boris dün Viyanava muvasalat etmiştir. Kral Boris, babasının doğumu yıldönümünü kutlamak üzere Slovakyaya gitmişti. Kralın Hitler'i ve Mareşal Göring'i de ziyaret ettiği öğrenilmiştir.

Açores adalarında kıtaat takviye ediliyor

Lizbon 5 (a.a.) — Portekiz hükûmeti Açores adalarının müdafaa tertibatını takviye etmektedir. Seferî teçhizatları ile Lizbondan hareket eden yeni kıt'alar adalardaki garnizonu takviye edecektir.

Musul petrollarında hiç bir hasar yok

Naib Abduilâh Irak yolunda hava taarruzlarına uğradı ve canını zor kurtardı

Kahire 5 (a.a.) — Kahire askerî mahfillerine gelen haberlere göre, İngilizler Musulu kara kıt'aları ve tayyarelerle naklettikleri askerlerle işgal etmişlerdir. İngilizlerin mukavemetle karşılaşıp karşılaşmadıkları hakkında malûmat yoktur.

Ayni mahfiller petrol kuyuları tulumbalarında hasar izi görülmediğini ve kuyuların sapasağlam bulunduğunu beyan etmektedirler.

Kudüs 5 (a.a.) — Ürdün Emiri Abdullah, Ammanda «zafer resmi geçidi» adile yapılan merasimde Glub Paşanın kumandasındaki Arab lejyonuna mensub kıtaata hitab ederek ezcümle şunları söylemiştir:

«— Allahın inayeti ve büyük müttefik İngilterenin yardımı ile Arab memleketlerinin millî emellerini tahakkuk ettirmelerini temenni ederim. Bize dürüst muamele yapan İngiltereye karşı biz de dürüst hareket etmeliyiz.»

Iraktaki isyan hareketinin bastırılmasında mühim bir rol oynamış olan bugüzide kıt'alar kalabalık bir halk kütlesi tarafından hararetle alkışlanmıştır.

Bu geçid resminde Ürdün Başvekili ile nazırlar da hazır bulunmuştur.

Kudüs 5 (a.a.) — Şimdi ifşa edildiğine göre, Irak naibi Emir Abdülilâh Bağdada giderken dört gün süren yolculuğu esnasında mütemadiyen bombardımanlara ve mitralyöz ateşine maruz kalmıştır. İlk hücum naib tayyare ile bir Irak tayyare meydanına indiği zaman yapılmıştır. Bombalar yakınına düştüğü zaman Emir, kendisine refakat edenlere şunu sormuştur:

«— İçinizde Kudüste King David oteline dönmek istiyenlerle benimle birlikte yollarına devam etmek istiyenler kimlerse söylesinler?»

Naib ve maiyeti tayyare meydanı civarında gayet iyi peçelenmiş olan kampa ayakla gitmişlerdir. Fakat Almanlar tarafından teşhis edildiklerinden, düşman tayyareleri, durmadan kampı mitralyöz ateşine tutmuşlar ve naibi öldürmek için ellerinden geleni yapmışlardır. Fakat Almanlar naibin vatanına dönmesine ve vazifesinin başına geçmesine mâni olamamışlardır.

İkinci Wilhelm'in cenaze merasimi

Hitler bir çelenkle heyetler gönderiyor, veliahd taziye edildi

Berlin 5 (a.a.) — Resmî mahfiller sabık Kayzer'in nâşının Potsdama nakledilip edilmiyeceği hususunda malûmat sahibi değildirler. Kayzer'in nâşının Doornda defnedilmesi daha muhtemel görülmektedir.

Alman hükûmetinin bu ölüm münasebetile resmî ayinler emretmiyeceği zannedilmektedir.

Buradaki mahfillerde sabık İmparatorun tarihî rolünün vaktile bitmiş olduğu ve alelâde bir vatandaştan farkı olmadığı tebarüz ettirilmektedir.

Hitler'in sabık İmparator hakkında arasıra gösterdiği alâkaya gelince, bunun, Vilhelm'in Alman vatandaşı olarak kalmasından ve bugünkü hükûmetin de bu vaziyeti kabul etmiş bulunmasından ileri geldiği kaydolunmaktadır.

Cenazede bulunacak Alman heyetleri

Berlin 5 (a.a.) — Yarıresmî bir kaynaktan bildiriliyor:

İkinci Vilhelmin cenaze merasiminde, Hollanda askerî kumandanı hava Generalı Christiansen, Führer adına tabuta bir çelenk koyacaktır. Kara ve hava orduları şefleri ile başkumandanlık şefi birer General ve donanma başkumandanı bir amiral tarafından temsil olunacaktır. Führer, kara, deniz ve hava kuvvetlerine mensub birer bölükten mürekkeb bir şeref taburunun, Alman ordusunun Umumî Harbdeki Başkumandanına ihtiram vazifesini ifa eylemesini emretmiştir. Bir bölük asker, tabutun toprağa tevdii esnasında tüfekleri ile havaya ihtiram ateşi yapacaklardır.

Hitler ve Alman ricali Veliahdi taziye ettiler

Veliahd, Führer'den başka, ordu Başkumandanı Mareşal Von Brauchitschten, başkumandanlık şefi Mareşal Keitel'den ve ss. kıt'aları şefi Himmler'den resmî taziye telgrafları almıştır. Veliahd ve ayni zamanda İkinci Vilheml'in zevcesi, Mareşal Göring ile refikasından da şahsî taziye telgrafları almışlardır.

Führer, Almanyadan cenaze merasimine davetli bulunanların emrine hususî bir tren verilmesini emretmiştir.

Amerikada grevlere mâni olunuyor

Nevyork 5 (a.a.) — İşçi şefleri, Nevyork limanındaki soğuk hava depolarından 74 ünde çalışan 1400 amelenin ilân ettikleri grevin İngiltereye aid harb malzemesinin sevkini sekteye uğratmamasını kararlaştırmışlardır.

Şikago 5 (a.a.) — Amerika iş federasyonuna mensub bulunan ve 800 bin işçiyi temsil eden 14 demiryolu işçi sendikası ücretlerin saatte 30 la 34 çent arasında artırılmasını istemeğe karar vermişlerdir.

Hava harbi

İngiliz ve Alman tayyareleri karşılıklı akınlar yapıyorlar

Londra 5 (a.a.) — Hava ve Dahilî Emniyet Nezaretlerinin tebliği:

Düşmanın İngiltere üzerinde bu geceki hava faaliyeti geniş bir sahada cereyan etmiş ve ehemmiyetli olmuştur. Midland ile cenubu şarkî mıntakasına bombalar atılmıştır. Ölenlere dair verilen rakam yüksek değildir. Hasar da azdır. Bundan başka şimali garbî, şark ve Londra mıntakalarında bazı hasarlar olmuş ve bir kaç kişi yaralanmıştır.

3 düşman tayyaresi tahrib edilmiştir.

İngiliz Hava Nezaretinin tebliği

Londra 5 (a.a.) — İngiliz hava Nezaretinin tebliği :

Bombardıman tayyarelerimiz dün düşman gemilerile işgal altında bulunan sahillere karşı hücumlarına devam etmişlerdir. Norveç sahilleri açıklarında tahminen beş bin tonilâtoluk bir düşman iaşe gemisine müteaddid bombalar isabet etmiş ve gemi yanar bir halde bırakılmıştır.

Zeebrugge limanına karşı yapılan bir hücum esnasında mendireğe ve mendireğe yanaşmış bulunan bir gemiye isabet vâki olduğu kaydedilmiştir.

Bombardıman tayyarelerimizden ikisi üslerine dönmemişlerdir. Diğer bombardıman tayyareleri, avcı tayyarelerinin refakatinde olarak, Boulogne'daki havuzlarla gemilere hücum etmişlerdir.

Çarşamba günü avcı tayyarelerimiz Manş ve Pas de Calais üzerinde devriye uçuşları yapmışlardır. Bir miktar düşman tayyaresine rastlanmış ve bir düşman bombardıman tayyaresile üç avcı tayyaresi düşürülmüştür. Diğer bazı düşman tayyareleri de hasara uğramıştır.

Bu harekâta iştirak eden tayyarelerimizden iki avcı tayyaresi üslerine dönmemişlerdir.

Alman tebliği

Berlin 5 (a.a.) — Resmî tebliğ:

Denizaltıları, şimalî ve merkezî Atlantikte ceman 24,400 tonilâtoluk ticaret vapuru batırmışlardır. Hücumbotlarımız İngiliz sahilleri açıklarında hafif bir İngiliz filosuna hücum ederek torpido muhriblerinin himayesi altında bulunan tahminen altı bin tonilâtoluk bir yardımcı harb gemisini batırmışlardır. Düşman torpido muhriblerinin mukabil hücumu muvaffakiyetsizlikle neticelenmiştir.

Alman hava kuvvetleri dün gece merkezî ve cenubî İngilterede askerî hedefleri bombardıman etmişlerdir.

Birmingham'daki fabrikalarda Chatham limanı tesisatına karşı yapılan hücumlar bilhassa müessir olmuştur. İskoçyanın şark sahilinde bir tayyare meydanı da gündüz muvaffakiyetle bombardıman edilmiştir. Şimalî İskoçyada bir fabrikaya yapılan hücum esnasında atölyelere tam isabetler kaydedilmiş ve bu atölyeler harab olmuştur.

Dün öğleden sonra ve akşam düşman hava kuvvetleri işgal altında bulunan topraklar üzerinde uçmağa boş yere uğraşmışlar ve muhtelif hava muharebeleri cereyan etmiştir. Bu muharebeler esnasında altı düşman muharebe tayyaresi düşürülmüştür. Yalnız münferid bir düşman tayyaresi Cchleswig-Holstein'a kadar uçmağa muvaffak olmuştur. Dün, ne gündüz ne de gece düşman tayyareleri Alman toprakları ile işgal altında bulunan topraklar üzerinde uçuş yapmamışardır.

Çin harbi

Japon kabinesi harb meselesini tetkik etti

Tokyo 5 (a.a.) — D.N.B.: Kabine âzası ile ordu şefleri arasında yapılan mutad içtima, dün sabah Başvekâlette yapılmıştır. Toplantıdan sonra Harbiye Nazırı General Togo, İmparatoru ziyaret ederek vaziyet hakkındaki raporunu vermiştir. Hariciye Nazırı Matsuoka da Harbiye ve Bahriye Nezaretleri erkânı ile uzun müdet görüşmüştür.

Bu sabah kabine bir içtima ekdetmiş ve toplantıda Çin muharebesine müteallik meseleler görüşülmüştür.

Japonlara göre Çinde vaziyet

Tokyo 5 (a.a.) — Bir Japon membaından Domei ajansına gelen bir habere göre General Çan - Kay - Şek'in kumandasında bulunan iki ordu grupu ile diğer 23 Çin fırkası, Şansinin cenubunda ve Honnan'ın şimalinde Japonların yaptığı son harekât neticesinde ciddî bir hezimete uğramışlardır.

Bu háberde 13 Çin fırkasının tamamile imha edildiği ve diğer 10 fırkanın da zabit ve efradının üçte ikisini kaybetmiş oldukları beyan edilmektedir.

Çinlilere göre

Çunking 5 (a.a.) — Şansinin cenubundaki Çin kuvvetleri, halen Sarınehrin şimal sahilinde tahşid edilmiş olan Japon ordusunun arkasında seyyar kıt'alar halinde harekâtta bulunmak üzere şimale doğru ilerlemektedir. Merkezî Şanside ve şimalî Honanda şiddetli çarpışmalar olmaktadır. Muharebe meydanları, Tanliu ile Keoping arasındakı büyük yol boyuncadır ve ayni zamanda şimalî Honan'ın kömür madenleri dolu mıntakasından geçerek garba Şansi hududuna doğru giden Taoçung demiryolu boyuna da şamil bulunmaktadır.

Amerika, Japonya - Çin arasında sulh tavassutu niyetinde imiş!

Roma 5 (a.a.) — Stefani ajansının Vaşington muhabiri yazıyor:

Japon - Çin muhasamatına bir nihayet vermek üzere Birleşik Amerika hükûmeti tavassutta bulunmağa mütemayil gözüküyor. Bu hususta aşağıdaki üç esaslı şart konuşulacaktır:

1 — Japonya ancak şimalî Çinde, Mançuride ve iç Mogolistanda kontrolunu yapabilecektir.

2 — Japonya cenubi Pasifikte her türlü genişlemeden içtinab edecektir.

3 — İngiltere ve Amerika Japonyaya eşya ihracatı ambargosunu kaldıracaklardır.

Türkiyede Karlsbad

(Başmakaleden devam)

başlanarak, devamlı bir alâka ile meşgul olmaklığımız lüzumunu bir daha tebarüz ettirmekten kendimizi alamıyoruz. Yalova ve Bursadan ibaret bellibaşlı iki su şehrimiz vardır ki azçok itinaya mazhardırlar. Su şehirciliği bakımından onlarda bile yapılacak daha pek çok şeyler vardır. Diğer kaynaklara gelince onlar hemen hemen ilk defa olarak ele alınacaklardır.

Üniversitemizin Tıb fakültesinde bir su ile tedavi kürsüsü kurularak başına bu işlerin mütehassısı değerli doktor Nihad Reşad Belger getirildi. Bundaki isabeti tasriha hacet bile yoktur. Memleketimizdeki tabiî şifa kaynaklarından istifade etmek ve onların en lâyık olanlarının birer birer su şehirleri haline inkılâb etmeğe başladıklarını görebilmek için su ile tedavi mütehassıslarına ihtiyacımız vardır. Eğer fakültenin bu yeni kürsüsünü bir laboratuarla takviye edersek attığımız çok ciddî adımı tamamlamış oluruz. Böylelikle Sıhhiye Vekâletimiz dahi kendisine lâzım elemanlara malik olmak imkânına mazhar edilmiş bulunur.

Tabiî şifa kaynaklarile devletin alâkadar olmasındaki lüzum ve ehemmiyet üzerinde ısrara mahal yoktur. Üniversitenin ilmî otoritesi de inzımam etmek suretile bu işlerimiz en tabiî tahakkuk yoluna konulmuş olur. Metodik ve ciddî çalışmalar istiyen bu yepyeni faaliyet sahamız herşeyden önce bilgi işidir, ondan sonra da gene bilginin gösterdiği yollarda harcanacak para işidir. Bilmiyoruz İzmirin hemen içindeki kıymetli kaplıcaya bir zaman verilmek istenilen çekidüzen meydana getirilebildi mi? Bunu vaktile İzmir Hususî İdaresi başarmak için büyük hüsnüniyetle icab ettirdiği kadar fedakârlığı göze almıştı. Ancak vücude getirilecek tesisatta ilmin irşadına kâfi bir mevki ayrılmış olup olmadığında bizim daha o zaman kuvvetlice bir şüphemiz vardı.

Avrupa su şehirlerinde göze çarpan hususiyetler şunlardır:

1 — Tesisatın fennî lüzum ve ihtiyaclara göre vücude getirilmesi,

2 — Hastaların salâhiyettar doktorlar tarafından tayin olunan programlar dairesinde hareketleri,

3 — Su şehri olacak yerin sun'i ve tabiî ve yahud her ikisi mezcolunarak mümkün olabildiği kadar geniş bir sahada azamî güzellikle bezenmesi.

Bolu vilâyetimiz bilhassa ormanlarının bolluğu ile tabiat güzelliğinin taşkın şekilleri içinde yüzen bir vatan parçamızdır. Tahmin ediyoruz ki Düzcedeki Türk Karlsbadı zaten kolayca tanzim olunabilecek böyle muhteşem bir dekor içindedir. O takdirde Düzce suyu yalnız evsaf itibarile Karlsbad'ın ayni olmakla kalmaz, tabiat bakımından da esasen Karlsbad'la omuz öpüşen bir vaziyette bulunuyor demek olur.

Hükûmetin ve Bolu vilâyetinin bu Derdin suyu ile sıkı surette meşgul olmalarını ehemmiyetle temenni ederiz. Bu temenniyi arzederken gözümüzün önünden diğer suların da:

— Biz de varız, bize de bakalsın!

Der gibi geçid resmi yaptıklarını görüyoruz. Meselâ Ankaranın yanıbaşındaki Kızılcahamam, meselâ gene Ankara vilâyetinin Beypazarı kazasındaki gazli ve mağnezili sular, meselâ.., Saymıyalım, çünkü pek çok, sonra bunların hangi birine bakılacak diye gönüllere kesel gelebilir.

Amma Ankara vilâyetinde, Beypazarınkiler gibi bazıları çok mühim görünen sularla meşgul olabilecek gayet faal ve başarılı Vali Tandoğan var. O bir kere bu meselelerin üzerine eğilirse müspet ve menfi bir hal neticesine götürmeden yakalarını bırakmaz. Devletten türlü şekillerde yardım görecek olan bu su işleri amelî olarak esasen Hususî İdarelerin işleridir.

YUNUS NADİ

30 kuruşa bir limon!

Bundan bir müddet evvel Haydarpaşa gümrüğüne gelen ve ithal muamelesi yapılmamış olan 12 vagon limondan 2 vagonunu bazı ithalâtçılar İzmire götürerek İzmir gümrüğünden ithal etmişlerdir. Dün bu limonları ithal edenler Mıntaka Ticaret müdürlüğüne nümune getirerek tanesinin 30 kuruştan satılmasına müsaade istemişlerdir. Fakat bu limonların maliyeti malûm olmadıkça bu satışa müsaade verilemiyeceği kendilerine bildirilmiştir.

Bulgaristandan bir ticaret heyeti geldi

Dün, Bulgaristandan Bulgar ticaret hariciye ofisini temsilen bir heyet şehrimize gelmiştir. Bu heyet Ticaret Ofisine gelerek ilk temaslarına başlamıştır. Bulgar heyeti memleketimizden pik demirle bazı maddeler almak ve mukabilinde Bulgar ve Bulgaristana gelen bazı maddelerin verilmesi esası üzerinde bir hususî takas anlaşması teklif etmektedir. Bu hususta müzakereler cereyan edecektir.

10 bin kilo naftalin

Evvelce Fiat Murakabe komisyonuna 140 kuruş fiat teklif eden ve elinde 10 bin kilo naftalin bulunan Rumen firması dün komisyondan yeni fiat istemiş ve bu naftalinlerin kilosunu 70 kuruştan satmasına müsaade edilmiştir.

Gümrük varidatı

İstanbul gümrüklerinin 1940 - 1941 mali yılı varidatı 29 milyon lira olarak kapanmıştır. Bir evvelki seneki varidat bundan 10 milyon lira kadar fazla idi.

Emniyeti suiistimal

Evvelce Şehremininde Ramazanın fırınında çalışan Bekir Ali, bakkal Mustafaya sattığı ekmeklerin bedelinden 550 kuruşu mal sahibine vermediğinden emniyeti suiistimal ettiği iddiasile muhakeme ediliyordu. İstanbul birinci asliye ceza mahkemesi, Bekir Alinin 9 ay, 9 gün hapsini karar altına almıştır.

Grl. Weygand müstemleke harblerini hazırlıyor

Fransız hududunda bir yerden bildiriliyor: 5 (a.a.) — Siyasî müşahidler, Alman tazyikı altında hareket eden Vişi hükûmetinin General de Gaulle'e iltihak etmiş bulunan Fransız müstemlekelerini tekrar ele geçirmek için yapılan hazırlıkları tacil etmekte olduğunu zannediyorlar. Vişi ayni zamanda, İngilizler hücum ettiği takdirde Suriyeyi müdafaa için de hazırlıklar yapmaktadır.

General Weygand'ın Çad gölü mıntakasında şimdiden asker tahşid ettiği zannolunmaktadır.

Weygand müstemleke valilerini de Vişiye çağırttı

Londra 5 (a.a.) — Vichy'den alınan haberlere göre, General Weygand, Vichy den hareketini önümüzdeki cumartesiye tehir etmiştir.

Diğer taraftan, Fransız garb Afrikası umumî valisi Pierre Boisson'un tayyare ile Dakardan Vichy'ye gelmiş olduğu bildirilmektedir.

Tunus Valisi geliyor

Tunus 5 (a.a.) — Tunus umumî valisi Amiral Esteva bugün tayyare ile Fransaya hareket etmiştir. Amiral Esteva'nın bu seyahati hakkında öğrenildiğine göre Amiral Tunusa aid meseleleri hükûmetle görüşmek üzere Vişiye gitmektedir.

Garbî Afrika Valisi de Vişide

Vişi 5 (a.a.) — Garbî Fransız Afrikası umumî valisi Boisson, Vişiye gelir gelmez Mareşal Peten tarafından kabul edilmiştir.

Umumî vali bu akşam Amiral Darlan ile de görüşecektir.

Amman bombalandı

Kahire 5 (a.a.) — Haber alındığına göre, Erdünün merkezi olan Amman, Fransız tipinde tayyareler tarafından bombardıman edilmiştir.

Bunun, Beyruttaki petrol depolarının İngiliz tayyareleri tarafından bombardımnına karşı Fransız hava kuvvetlerinin bir mukabelesi olduğu zannedilmektedir.

Suriye ile Erdün münakalâtı durdu

Berlin 5 (a.a.) — D. N. B.'nin Şamdan öğrenildiğine göre, Suriye ile Ürdün arasında her türlü eşya mübadelesi kesilmiştir.

Ammandan Suriyeye gelen yolcular çok sıkı bir kontrola tabi tutulmaktadır.

Hür Fransız kumandanları Filistinde tedbir alıyorlar

Londra 5 (a.a.) — Haber alındığına göre, hür Fransız kuvvetlerinin yakın ve Ortaşark delegesi General Catroux, Hayfada General de Gaulle ile görüşmüştür. Bunu müteakıb iki Fransız Generali, Filistindeki İngiliz kuvvetleri başkumandanı General Sir Maitland Wilson ile mülâkatta bulunmuşlardır.

Suriyede müdafaa hazırlığı

Vişi 5 (a.a.) — Beyruttan haber verildiğine göre, Suriyedeki Fransız makamları, hava hücumlarına karşı alınacak tedbirleri halka bildirmişlerdir.

General Dentz her şeyi söylemiş!

Beyrut 5 (a.a.) — Fransanın Suriye fevkalâde komiseri General Dentz bu akşam saat 20 de Beyrut radyosunda yakınşark Fransız subaylarına ve askerlerine bir hitabede bulunmuştur.

General Dentz her tehlikeli anlarda olduğu gibi bu akşam da orduya hitab ettiğini beyan eyledikten sonra Fransanın Suriyeden çıkacağına, Alman alaylarının Fransız alayları yerine ikame olunduğuna, Lazkiyeye ve Beyruta Alman askerleri çıktığına dair yapılan fesadcı propagandayı tekzib eylemiş, ancak ecneci tayyarelerin garbdan şarka doğru uçarken Suriyede yere indiklerini ve yollarına devam eylediklerini, şimdi de bu tayyarelerin şarktan garba doğru geçtiklerini söylemiştir.

General Dentz, Fransanın Almanya ile olan siyaset değişikliğini izah ederek bu siyasetin Fransayı açlıktan kurtarmağı ve yaşatmağı istihdaf ettiğini buna mukabil ise istenilen yegâne şeyin Fransız muhafazasına tevdi olunan yerlerin korunması için icab ederse Fransızların dövüşmesi olduğunu beyan eylemiş, Fransız müstemlekelerinin Fransız kuvvetlerile müdafaa edileceğini bildirmiş ve sözlerini şöyle bitirmiştir:

«— Size herşeyi söyledim. Beni anladınız. Vazife başına!»

«Beyrutun bombardımanı evvelden bildirilmiş siyasetin tatbikından ibarettir.»

Londra 5 (a.a.) — Reuter'in diplomatik muhabiri bildiriyor:

İngiliz hava kuvvetleri, Beyrutta bir benzin deposuna bombalar atarken, İngiliz Hariciye Nazırının açık surette ilân ettiği siyaseti tatbikten başka bir şey yapmamıştır. Hatırlardadır ki Eden, Suriyedeki Fransız makamlarının, her halde Vişinin talimatı üzerine, Almanlara Suriye tayyare meydanlarını Iraktaki İngiliz kuvvetlerine hücumlarda üs olarak kullanılmak müsaadesi verdikleri öğrenildiği zaman, Alman hava kuvvetlerine karşı lüzumlu addettiğimiz bu gibi tedbirleri almakta kendimizi serbest telâkki ettiğimizi bildirmiştir. Bunun üzerine şiddetli tedbirler ittihaz edilmiştir. Tayyarelerin yağsız ve benzinsiz faaliyette bulunamıyacakları aşikârdır ve Beyruttaki benzin deposuna bombalar atılması, İngilterenin evvelden bildirilmiş siyasetinin tabiî ve çok lüzumlu bir inkişafından başka bir şey değildir.

Kıbrısın müdafaası kuvvetlendirildi

Melbourne 5 (a.a.) — Kıbrısta muhasamat başladığı takdirde İngiliz, Avustralya, Yeni Zelanda ve diğer imparatorluk kıt'alarına müessir bir hava yardımı temin edilmiş bulunmaktadır.

Salâhiyetli bir membadan bildirildiğine göre, Avustralya istişarî harb konseyinde bugün bu hususta beyanatta bulunulacaktır.

Kıbrısın Mısıra ve Filistine yakın bulunması dolayısile kuvvetli bir hava muzahereti yapılabileceği tebarüz ettirilmektedir.

Breslâv Sergisinde Türk paviyonu

Berlin büyük elçimiz Hüsrev Geredenin huzurile açılan Beynelmilel Breslav Panayırında Türk paviyonunda bilhassa likörlerimiz, halılarımız ve tiftiklerimiz teşhir edilmiştir. Yukarıdaki resimler sergide en muvaffak olmuş, M. Kemaleddin Kumbaracılar tarafından teşhir edilmiş Türk mamulât ve mahsulâtını göstermektedir.

Amerikada harb sanayii dev adımile ilerleyor

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

beyanatta -bu beyanat ancak bugün neşredilmiştir- şöyle demiştir:

«— Harbiye Nezaretinde kanaatimiz şudur ki bu programda derpiş edilen bütün tayyarelere askerî bakımdan muhtac olacağız. İhtiyatlı bir tahminle Almanyanın şimdiki aylık istihsal kabiliyeti 3000 tayyaredir. Almanlar işgal ettikleri memleketlerin kolaylıklarından da istifade etmeğe başlamışlardır. Bu ise Almanyanın tayyare imalât kabiliyetini 4 ilâ 6 bin arasında artırır.»

Amerikanın imalâtı Almanyayı geçiyor

Londra 5 (a.a.) — Amerikanın tanınmış harb muhabirlerinden Stowe, Daily Telegraph'a çektiği bir telgrafta Almanyanın istihsalini geçmeğe imkân bulunmadığını söyliyen Lindberg'e cevab vererek diyor ki:

United Aircraft fabrikalarına yapılan bir ziyaret Pratt Whitnec, Wright Aeronotical ve General Motors kumpanyaları tarafından halen yapılmakta olan tayyare motörlerinin ceman ayda 3.000.000 beygir kuvvetine baliğ olduğunu meydana çıkarmaktadır. Emin tahminlere göre bu imalât 1942 haziranında ayda 10 milyon beygire baliğ olacaktır. Buna mukabil Almanya tarafından kontrol edilmekte olan bütün tayyare motörü fabrikalarının imal ettikleri motörler ayda üç milyon beygir kuvvetine ancak baliğ olmaktadır.

United Aircraft reisi Rentschler, İngiltere ile Amerika sanayiinin lüzumu olan iptidaî maddelere malik bulundukları takdirde, bütün kıt'a Avrupası istihsalini geçecek kadar imalâtta bulunabileceğini söylemiştir. Amerikan otomobil fabrikalarının tayyare fabrikaları haline getirilmesi gelecek ilkbaharda ve yahud 1942 yazında muazzam neticeler verecektir.

İngiltereye verilecek vapurlar

Vaşington 5 (a.a.) — Deniz komisyonu Atlantic and Guld Steamship ve Gulf Stemship hatları kumpanyalarından vapurlarının yarısını millî müdafaaya tahsis etmesini istemiştir. Bu kumpanyalar buna muvafakat ettikleri takdirde, Ruzvelt'in millî müdafaa ve İngiltereye yardım için toplamakta olduğu 2.000.000 tona 375.000 ton daha ilâve edilmiş olacaktır.

İngiltere yük vapuru istiyor

Vaşington 5 (a.a.) — Bahriye Nazırı albay Knox, dünkü gazeteciler toplantısında beyanatta bulunarak Amerikan bahriyesinin, ordunun yaptığı gibi İngiliz pilotlarını yetiştirmek için Büyük Britanyaya teklifte bulunduğunu söylemiştir. Knox ilk gelecek kafilenin 3000 pilot namzedinden terekküb edeceğini tahmin eylediğini söylemiştir.

Bahriye Nazırı İngilizlerin yeniden destroyer istemediklerini, fakat yük vapuru hususunda azamî derecede yardım beklediklerini ilâve etmiştir.

Winant'ın getirdiği rapor

Vaşington 5 (a.a.) — Salâhiyetli bir kaynaktan öğrenildiğine göre Birleşik Amerikanın Londra büyük elçisi Winant, Büyük Britanyanın Amerikan askerî müşahidleri tarafından tespit edilen vakıalara göre harb esnasında elde ettiği tecrübeyi ihtiva eden tam bir raporla dönmüştür. Raporun yalnız askerî vakıalara değil, ayni zamanda Britanya ekonomisi, iaşe vaziyeti ve içtimaî şartlar hakkında tafsilâtı da ihtiva ettiği bildirilmektedir.

Winant bir mülâkat esnasında gazetecilere şöyle demiştir:

«— İngilizler sefaretimiz vasıtasile Birleşik Amerika hükûmetine harb zamanına aid tecrübe ve vakıaları bildirmiştir. Bu malûmat Birleşik Amerikayı demokrasinin müdafaasına hazırlamak için büyük bir askerî ehemmiyeti haizdir.

Bahriye Nazırının beyanatı

Vaşington 5 (a.a.) — Bahriye Nazırı albay Knox, dün beyanatta bulunarak deniz devriye sisteminin genişletilmesile Alman denizaltı harekâtı tesirinin mahsüs bir surette azalmış olup olmadığının henüz kat'î surette tayin ve tespit edilemediğini bildirmiştir.

Nazır Almanların müthiş miktarda vapur batırdıkları iddiasında bulunduklarını, fakat umumiyet itibarile şimdiye kadar hakikî miktarın Alman iddiasından çok aşağı olduğunu bildiren İngiliz tebligatının doğru çıktığını ilâve eylemiştir.

Donanma başkumandanının mülâkatları

Vaşington 5 (a.a.) — Amerika donanması başkumandanı Amiral Husband Kimmel, dün Bahriye Nazırı albay Knox, deniz harekât şubesi reisi ve deniz erkânile görüşmüştür. Amiral Kimmel'in hareketinden evvel Ruzvelt'le görüşeceği zannedilmektedir.

Paraşütçülerin maaşına zam

Vaşington 5 (a.a.) — Ruzvelt, paraşütçü kıt'alarında hizmet eden Amerikan erlerinin maaşlarını hissedilir derecede yükselten kanun projesini tasdik etmiştir. Bu kanuna göre her subaya ayda 100, erbaşlarla, erlere de 10 dolarlık bir prim verilecektir.

Girid adasının kaybından sonra...

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

yesi istenmektedir. Bu vaziyette, müzakereler, pek muhtemel olarak, bütün memleketin varmağa azmetmiş olduğu nihaî zafer hedefine doğru İngilterenin daha yeni ve daha seri usullerle hareket etmesi talebinin müteaddid safhaları üzerinde cereyan edecektir.

Bizzat hükûmet mekanizmasının, kontrol ve istihsalin tanzimi ile basitleştirilmesi de istenmektedir.

Kezalik, işçiler de dahil olmak üzere heyeti umumiyesi ile endüstrinin seferber edilmesi, her şeyden evvel istihsale ve hububat ithalâtının azaltılması pahasına dahi olsa denizaşırından makine, gene makine, gene makine ithalâtına ehemmiyet verilmesi de taleb olunacaktır.

Tavsiye olunan diğer şeyler, daha geniş ve daha sıkı vesika usulünün tatbikı ve ana vatanda gıdaî madde ve diğer esaslı maddeler istihsalinin fazlalaşurılması için daha geniş propagandadır.

Bütün bunlar arasında, bir çok mebusların düşüncesine göre en mühimleri, hükûmet mekanizmasına, istihsale ve bilhassa el emeğine aid olanlardır.

Başvekil Çörçil, şimdiye kadar bir çok defa, mahdud bir harb kabinesi fikrini reddetmiştir, fakat harb zamanında hükûmet mekanizmasının şu veya bu suretle basitleştirilmesi çok şiddetle istenecektir.

İşçilerin seferberliği, işçi partisinin menfurudur ve bu seferberlik, her halde bundan dolayi gecikmiştir. Fakat eğer heyeti umumiyesi ile bütün endüstriye teşmil edilirse, bu hafta işçi partisi kongresinde istihsal usullerine karşı yapılan tenkidler, hakkaniyet dairesinde olmak şartile işçiler meselesinde herhangi bir harekette bulunmanın işçi partisi tarafından kabulü gibi telâkki olunabilecektir. Diğer taraftan bütün partiler, heyeti umumiyesi ile endüstrinin seferber edilmesinin hakkaniyet dairesinde bir hareket olacağı fikrindedir.

Bazı meb'uslar, halen yarım düzine kadar idare altında çalışan sivil müdafaa servislerinin bir tek nezaret altında toplanmasını da taleb etmektedir.

Florya plâjları yarın açılıyor

Belediye tarafından kiraya verilen Florya plâjları yarından itibaren açılacaktır. Plâjlar, müteahhid tarafından çok güzel bir şekle sokulmuş, kabineler üç dört sınıfa ayrılmıştır. Lüks kabineler 5, 3, 2 lira, duhuliye 30 ve 45 kuruştur.

Yerli ilâclar

Sıhhiye Vekâleti doktorlara tebliğ edilmek üzere gönderdiği bir tamimde, memleketimizde bulunmıyan Avrupa müstahzaratı ilâçlar yerine ayni ayar ve kalitede yerli ilâçların verilmesi lüzumunu bildirmiştir.

Ortadan kaldırılan dava

Evvelce Eminönünde, istimlâk edilen yerde mağazası bulunan İstanbulun meşhur şekercilerinden Yani Sarrafoğlu aleyhinde, bundan üç sene önce bir ihbar yapılmış, neticede bir kontıratı sahte olarak tanzim ve tahrif ettiği iddiasile, takibat açılmıştı. İstanbul ikinci asliye ceza mahkemesinde başlıyan bu davaya aid muhakeme, o zamandanberi muhtelif safhalar geçirdikten sonra, bitmiştir.

Yani Sarrafoğlu; müdafaasında, ihbarın sırf bir garaz eseri olduğunu, kendisinin suç mahiyetinde bir harekette gayrimeşru menfaat elde etmeği düşünebilecek bir tacir olmadığını ileri sürüyordu. Mahkeme, Müddeiumumiliğin de isteğine uygun olarak, davanın ortadan kaldırılmasına karar vermiştir.

Anamur sahil sıhhiye dairesi

Sıhhiye Vekâleti, Anamur sahil sıhhiye dairesini muvakkaten kaldırmıştır. Bu limana gelecek gemilerin sıhhî muameleleri Liman riyaseti tarafından yapılacaktır.

Çil, ergenlik, sivilce, yağ, kir ve lekeleri kat'iyyen izale eder. Geceleri yatarken bir pamuğu bu losyonla ıslatarak yüzünüzü ve kirli mahalleri siliniz. Pamuğun üzerinde husule gelen pislikleri göreceksiniz, bu size tamamile isbat eder ki şedaidi havaiyeden, sıcaktan, terden, ruj ve allıklardan çehreniz ne kadar kirlidir?.. Bütün bunlar güzel yüzünüzde bir çil ve leke tabakası husule getirmiştir. İşte **HASAN LOSYONU** çehrenizdeki boya, ruj, kir, ter ve her türlü toz ve siyahlıklarla çirkinlikleri ve yanıkları izale eder. Leke ve çiller yavaş yavaş zail olur. Cild üzerindeki teneffüs noktalarını açar ve bu sayede çehre güzelleşir ve şeffafiyet ve letafet kesbeder.

HASAN ÇİL LOSYONU

Fennin ve tekâmülün bir harikasıdır. Bütün kadınların hayat arkadaşı olabilir.

Traştan sonra erkekler için pek ince bir zevk teşkil eder. Şişesi 50, dört misli 100 kuruştur. **HASAN** deposu ve şubelerile itriyatçılar ve eczanelerde arayınız.

YÜKSEK FİATLA ALIYORUZ

Her nevi antika, tuğralı Türk ve ecnebi gümüşler, vazolar, tablolar, eski türkçe yazı levhaları, stil eski mobilyalar, heykeller, biblolar, eski kumaş ve tesbihler, kalemtraş, maktalar. Beykoz parçaları, eski işlemeler, eski silâhları

Yüksek fiatla alıyoruz.

MÜRACAAT: Her gün öğleye kadar, Beyoğlu, Nuriziya sokak, Merkez apartıman No. 3, Bay Mehmed Tillâ

Fennin en son keşif ve terakkisine göre imal edilen çeliğin bu zarif yeni **SİNGER** kol saatlerine muhterem müşterinin nazarı dikkatini celbederiz:

BU YENİ SİNGER SAATİ

HUSUSİYETLERİ:

1 — Ortasında büyük saniye bulunur.
2 — Her hangi bir şekilde düşmekle makla kırılmaz.
3 — Suda kalsa veya denize düşse hiçbir su girmez.
4 — Mıknatıstan müteessir olmaz.
5 — Yelkovanlar ve ortadaki büyük saniye yumludur. Bundan dolayı geceleri resimdeki surette görülür.

FİATI (40) LİRADIR

BU MALIN MEVCUDU PEK AZDIR

BU SAATLER EMSALLERİ GİBİ 15 SENEYE GARANTİLİDİR

Taşradan yapılacak siparişlerde, posta parası olarak ayrıca bir lira gnöderilmelidir. Sipariş bedeli peşin alınır.

SİNGER Saatleri Mağazası - İstanbul, Emi

Eti Bank Umum Müdürlüğünden:

Bankamızın,
a — Ereğli Kömürleri İşletmesi, Zonguldak,
b — Garb Linyitleri İşletmesi. Balıkesir,
c — Mahrukat Bürosu, Ankara
d — Ereğli Kömürleri İşletmesi
Kok ve İhrakiye Servisleri Ankara, İstanbul, İzmir, Mersin, Ereğli (Karadeniz)

Yukarıda müessese ve servislerinin, taş kömürü, linyit, kok, briket ve tâli maddelerinin Alım ve Satımından mütevellid bilûmum mevcudat, taahhüdat ve matlûbatı bütün hukuk ve vecaibile yeniden teşkil eylediğimiz

Mahdud Mes'uliyetli
TÜRKİYE KÖMÜR SATIŞ VE TEVZİ MÜESSESESİ

firmasına devredilmiştir.

Alâkadarların 1 haziran 1941 tarihinden itibaren:

1 — Her cins taş kömürü, kok, briketle tâli maddeleri için **FOB olarak yapılacak** talebler müessesenin merkezine:

Adres: Atatürk Bulvarı 21/23, Yenişehir Mühendisler Birliği binası. Ankara.

2 — Linyit kömürü için yapılacak müracaatlerin eskisi gibi, «Garb Linyitleri İşletmesi» Balıkesir, adresine.

3 — Mahalli ihtiyaclarla «taş kömürü, kok kömürü, linyit» ihrakiyelik kömürleri için o mahaldeki şube veya acentalarımıza «İstanbul» İzmir, Zonguldak, Mersin, Ereğli «Karadeniz» de şube ve depolarımız olduğu gibi muhtelif şehirlerde acentalar vardır.

4 — Mahrukat kanunu mucibince evvelce intihab edilmiş ve mukavelesi henüz hitama ermemiş acentalarımızla diğer müstehliklerin Ankara Merkezine.

5 — Taş kömürü, linyit, briket, kok ve tâli maddelerinin ihracatı işlerine müteallik hususat için Ankara Merkezine.

Yukarıdaki adreslere müracaat etmeleri rica olunur. Merkez, Şube ve Depolarımızın telgraf adresleri: Mahrukat. «3003» (4257)

İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel İşletmeleri Umum Müdürlüğünden:

1 — Muhammen bedeli 75,000 lira olan 1,000,000 aded mozaik parke tubla teklif istemek suretile satın alınacaktır.
2 — Asgarî 200,000 e kadar olan kısmı teslim teklifleri de nazarı itibare caktır.
3 — Muvakkat teminat «5625» liradır.
4 — Tekliflerin levazımdan parasız tedarik edilecek şartnamesindeki gün olarak 12/6/941 perşembe günü saat 17 ye kadar Metro katında levazım müdürlüğüne imza mukabilinde verilmiş

İstanbul Fiat Murakabe Komisyonundan:

71 numaralı ilân:

İstanbul Ticaret ve Sanayi Odası meclisinin 4 haziran tarihli celsesinde ittihaz ettiği umumî karara uygun olarak satışa arzedilecek «halk tipi ayakkabları» müstehlike azamî 660 kuruşa satılacaktır. (4356)

Ambar inşaatı

Toprak Mahsulleri Ofisinden:

1 — Mürşitpınar istasyonunda yaptırılacak ambar ve idare binasile sair işler kapalı zarf usulile eksiltmeye çıkarılmıştır. Keşif bedeli 70,311.10 «yetmiş bin üç yüz on bir lira on» kuruştur.

2 — İhale 18/6/941 tarihinde saat 15 te Ankarada Ofis Umum müdürlüğü binasında yapılacaktır. Şartnameler 5 lira mukabilinde Umum müdürlükten ve Ofisin Diyarbakır ajansından temin edilebilir.

3 — Muvakkat teminat 4,765.56 «dört bin yedi yüz altmış beş lira elli altı» kuruştur.

4 — Eksiltmeye girmek istiyenler ihale tarihinden nihayet iki gün evvel Ofisten alacakları vesikayı teklif evrakı meyanına koyacaktır.

5 — İşbu inşaata muktazi yalnız 6 ve 8 m/m. kutrunda 5 ton yuvarlak betonarme demirle muhtelif boy ve kuturda 1 ton çivi bedeli mukabilinde Eskişehir silosunda teslimi, Ofisçe müteahhide verilecektir. (3072) (4336)

Şile Belediyesinden:

Şile plâjı bir senelik olmak üzere 12/6/941 perşembe günü saat 15 te mezkûr Belediye Encümenince pazarlıkla kiraya verileceğinden taliblerin müracaatleri

Acele kiralık yalı

Vaniköyünde 72 numaralı 4 oda, bir hol ve bütün konforu havi, içindeki - lere müracaat.

İstanbul Levazım Amirliği satın alma komisyonundan:

150,000 metre mahruti çadırlar için şerid kolan alınacaktır. Müteahhid nam ve hesabına pazarlıkla eksiltmesi 9/6/941 pazartesi günü saat 14,30 da Tophanede İst. Lv. âmirliği satınalma komisyonunda yapılacaktır .Tutarı 18 bin lira, ilk teminatı 1350 liradır. Evsaf ve nümunesi komisyonda görülür. Taliblerin belli vakitte komisyona gelmeleri (2001) (4241)

***

20,000 kilo kireç kaymağı müteahhid nam ve hesabına pazarlıkla satın alınacaktır. İhalesi 9/6/941 pazartesi günü saat 14 te Topanede İst. Lv. Âmirliği satın alma komisyonunda yapılacaktır. Evsaf ve şartnamesi komisyonda görülür. Tahmin bedeli 7400 lira, ilk teminatı 555 liradır. Taliblerin belli vekitte komisyona gelmeleri. 1193 — 4197

Zayi — Çankırı Askerlik şubesinden aldığım terhis tezkeremi kaybettim. Yenisini çıkaracağımdan zayiin hükmü yoktur.

Çankırı Korgun köyünden 313 doğumlu Kadir oğlu Receb Bal

Sahib ve Başmuharriri: **YUNUS NADİ**
Umumî neşriyatı idare eden Yazı işleri müdürü: **HİKMET MÜNİF ÜLGEN**
Cumhuriyet Matbaası

Eti Bank Mahrukat Bürosundan:

Müessesemizle müşteriler arasında yapılmış olan mukavelelerden mütevellid bilcümle haklarımızı 1/6/941 tarihinde kurulan ve merkezi Ankarada bulunan «Türkiye Kömür Satış ve Tevzi Müessesesi» ne devrettiğimizi ve müşterilerimize karşı olan vecibelerimizi de bu müessesenin tamamen tekabül eylediği ilân olunur. «3006» (4260)

ECZACI ARANIYOR

İşletmemiz hastanesi için resen bir eczane idare edebilecek kabiliyette diplomalı bir eczacıya ihtiyac vardır. Taliblerin, hastanede kendilerine ayrılacak hususî bir odada yatacakları cihetle, bekâr olmaları şarttır. Verilecek azamî ücret «140» liradır. İsteklilerin tercümei hallerini diploma sureti ve evvelce çalıştıkları yerden bonservisler ve 3 kıt'a fotograflarını

Ergani Bakırı T. A. Ş. İşletme Direktörlüğü - Maden

adresine göndermeleri ilân olunur.

Halk tipi erkek ayakkabılarının evsaf ve müstehlike arzedilecek satış şeraitini tespit eden İstanbul Ticaret ve Sanayi Odası umumî kararı

I — Evsaf:

1 — Yüzleri yara ve bereden âri ya Mısır derisinden veya yerli derilerin birincisinden mamul yerli vidaladan olacaktır. Kalınlığı bilhassa yüzlerde bir milimetreden aşağı olmıyacaktır, her renkte olabilir.
2 — Meşinler renk mevzuu bahsolmaksızın iyi işlenmiş ve orta derecede kalınlıkta olacaktır.
3 — Yüz astarları yerli bezlerin Adana ve Tarsus fabrikalarının mamulâtı kalın bezler derecesinde veya ayni bezlerden olacaktır.
4 — Alt köselesi bilhassa ağırlıksız işlenmiş sığır köselesinin sırtından olacak ve kalınlığı dört buçuk milimetreden aşağı olmıyacaktır.
5 — Taban astarları en az bir buçuk milimetre kalınlığında köseleden olacak, fortlar ve bombeler de gene köselenin sıkı taraflarından yapılacaktır.
6 — Vardulalar köselenin sıkı tarafından kesilecek, ya bakır çivi veya tel raptiye ile çivilenecektir.
7 — Ökçeler vardulaya en az beş katlı yerli ipliğile dikilecektir.
8 — Ökçeler tamamen köseleden olacak, yüksekliği kapakla birlikte 28-30 milimetre olacaktır. Kapaklar köselenin iyi kısmından ve alt köselesi kalınlığında olacaktır.
9 — Burunlara gömme usulile burun demiri konacak ve kapak çivileri sık sık vurulacaktır.
10 — İskarpinlerin içerisine boydan boya meşin taban konacaktır.

II — Bu ayakkabıları, vitrinlerinde teşhir edecek ticarethaneler bir levha ile bu tip ayakkabıların mağazalarında bulunduğunu halka ilân edeceklerdir.

III — Bu tip ve evsafta ayakkabılar içerisine İstanbul Ticaret ve Sanayi Odasından tedarik edilecek etiketler yapıştırılacaktır. Bu etiketlerden maada, ayakkabılarında satıcı mağazasının da damgası bulunacaktır.

IV — Kabul ve ilân edilen evsafa uygun olmadığı halde Odanın etiketini kullananlar Odalar kanununun 5 inci maddesine tevfikan para cezasına tâbi tutulacaklardır. Bundan bayi veya satıcı müteselsilen mes'uldür.

V — Halkın şikâyet mercii İstanbul Ticaret ve Sanayi Odasıdır. (4340)

Ereğli Kömürleri İşletmesinden:

Müessesemizle müşteriler arasında taş kömürü, kok kömürü, briket ve tali maddelerinin satışları hakkında yapılmış olan mukavelelerden mütevellid bilcümle haklarımızı 1/6/941 tarihinde kurulan ve merkezi Ankarada bulunan **« TÜRKİYE KÖMÜR SATIŞ VE TEVZİ MÜESSESESİ »** ne devrettiğimizi ve müşterilerimize karşı olan vecibelerimizi de bu müessesenin tamamen tekabül eylediği ilân olunur. «3004» (4258)

Borsa ve Osmanlı Bankası Komiserliğinden:

Komiserlik kambiyo - nukud servisi için «yetmiş» lira ücretli ve imtihanla bir memur alınacaktır. Askerlik vazifesini yapmış lise mezunlarından bu hizmete istekli olanların 11 haziran 1941 çarşamba gününe kadar vesikalarile birlikte komiserliğe müracaat etmeleri ilân olunur. (4349)

D. Limanları İş Umum Müdürlüğünden:

Mefsuh İstanbul Rıhtım, Dok ve Antrepo Şirketi tahvilâtının 941 amortismanı noter huzurunda 27 mayıs 941 tarihinde idare merkezinde yapılmıştır. Bu keşidede itfa olunan 354 aded tahvilin beheri yirmi iki liradan amorti bedellerile haziranda vadesi hulûl eden 70 numaralı faiz kuponlarının beheri kırk dört kuruştan bedelleri 9 haziran 941 tarihinden itibaren ödenecektir.

Hâmillerin pazartesi, çarşamba, perşembe günleri saat 13,30 dan 16 ya kadar İdaremiz Umumî Muhasebesine müracaatleri. (4250)

TENEKE FABRİKATÖRLERİNİN NAZARI DİKKATİNE

PETROL OFİSİNDEN:

Ofisimiz, elinde mevcud 965 sandık 110 librelik ve 294 sandık da 156 librelik levha teneke ile teneke imal ettirecektir.

Talib olan teneke fabrikatörlerinin 9 haziran 1941 pazartesi günü saat 10,30 da yapılacak açık pazarlığa iştirak etmek üzere Ofisimizin Galatada Kozluca hanındaki merkezine müracaatleri.

Beykoz Askerî Satınalma Komisyonundan:

1 — Erzak ve eşya nakliyesi 16/6/941 pazartesi günü saat «14» te kapalı zarfla ihalesi yapılacaktır.
2 — İlk teminatı «1050» liradır.
3 — Şartnamesi hergün Beykozdaki Satınalma Komisyonunda görülebilir.
4 — İsteklilerin belli saatinden bir saat evveline kadar kanunî şekildeki teklif

Genclik Eğitmeni alınacak

Etibank Genel Direktörlüğünden:

Bankamız işletmelerinde Beden Terbiyesi nizamnamesinin esaslar dairesinde çalıştırılmak üzere Genclik Eğitmeni alınacaktır.

Bu eğitmenliğe talib olanların aşağıda yazılı şartları haiz olmaları lâzımdır:

a) Türk olmak,
b) 35 yaşını aşmamış bulunmak,
c) Askerlik vazifesini yapmış olmak,
d) Orta mektebden mezun bulunmak veya buna muadil ve daha yukarı derecede tahsil görmüş olmak, (Liseyi veya Askerî okullarını bitirmiş olanlar ve bunlar arasında talib bulunmadığı takdirde Lisede okumuş olanlar - diğer şartları haiz ise - tercih edilmek)
e) İstihdama mâni bir fena hali veya mahkûmiyeti olmamak,
f) Sıhhat bakımından her iklimde çalışabilecek ve her türlü terbiyesi faaliyetlerile (jimnastikle, sporla ve spor nevinden) iştigal edebilecek durumda olmak,

Bu şartları haiz talibler arasında seçilecek olanların eğitmen Banka hizmetine alınabilmeleri için:

g) Ankarada açılacak Eğitmen kursuna duhul için yapılacak müsabaka imtihanında istenilecek jimnastik ve atletizm hareketlerinde muvaffakiyetle başarmaları,

h) Kursun umumî talimatile iç, disiplin, talim ve terbiye larına tamamen riayet edeceklerine ve kursu bitirdikten sonra kamızca tayin olunacakları işletmede 3659 sayılı kanunun dairesinde 140 liraya kadar hak edecekleri ücretle ve 3 sene çalışacaklarına dair mükeffel ve noterden musaddak bir taahhüt vermeleri,

i) Kurs nihayetinde yapılacak nazarî ve ameli imtihanda muvaffak olmaları meşruttur.

Talib olanlar ve bu hususta fazla malûmat almak istiyenler Ankarada Bankamızın Beden Terbiyesi Âmirliğine ve İstanbulda İstanbul Bürosu Müdüriyetine müracaat etmelidir.

Ankarada bulunanların 3 haziran 1941 tarihine ve İstanbulda bulunanların 4 haziran 1941 tarihinden 7 haziran tarihine kadar bizzat ile müracaatleri lâzımdır.

Toprak Mahsulleri Ofisi İstanbul Şubesinden:

Haydarpaşa silosunda krible edilen arpaların bakiyesini teşkil eden kavuz, ince kepek, zahire tohum vesaire pazarlıkla satılacaktır. Tahmin 941 pazartesi günü saat onda Liman hanındaki dairemize müracaatleri

İstanbul Hava Mıntaka Depo Âmirliğinden:

Mıntakamızda rütbesi maaş ve muhassasatile istihdam edilmek durumu yerinde emekli bir topçu subayı (teğmen - yüzbaşı) ile ustasına (S. 3-8) ihtiyac olduğundan talib olanların Paşalimanında cuk 123 numaralı yalıdaki âmirliğe müracaatleri.

MİLLÎ PİYANGO

6 NCI TERTİP

İKİNCİ ÇEKİLİŞ
7 HAZİRAN 1941

İkramiye adedi	İkramiye miktarı	İkramiye tutarı
1	30.000	30.000
3	10.000	30.000
6	5.000	30.000
60	2.000	120.000
60	1.000	60.000
90	500	45.000
180	250	45.000
300	100	30.000
600	50	30.000
3.000	10	30.000
30,000	3	90.000
34.300	Yekûn	540.000

Tam Bilet 3 — **Yarım Bilet 1,5**

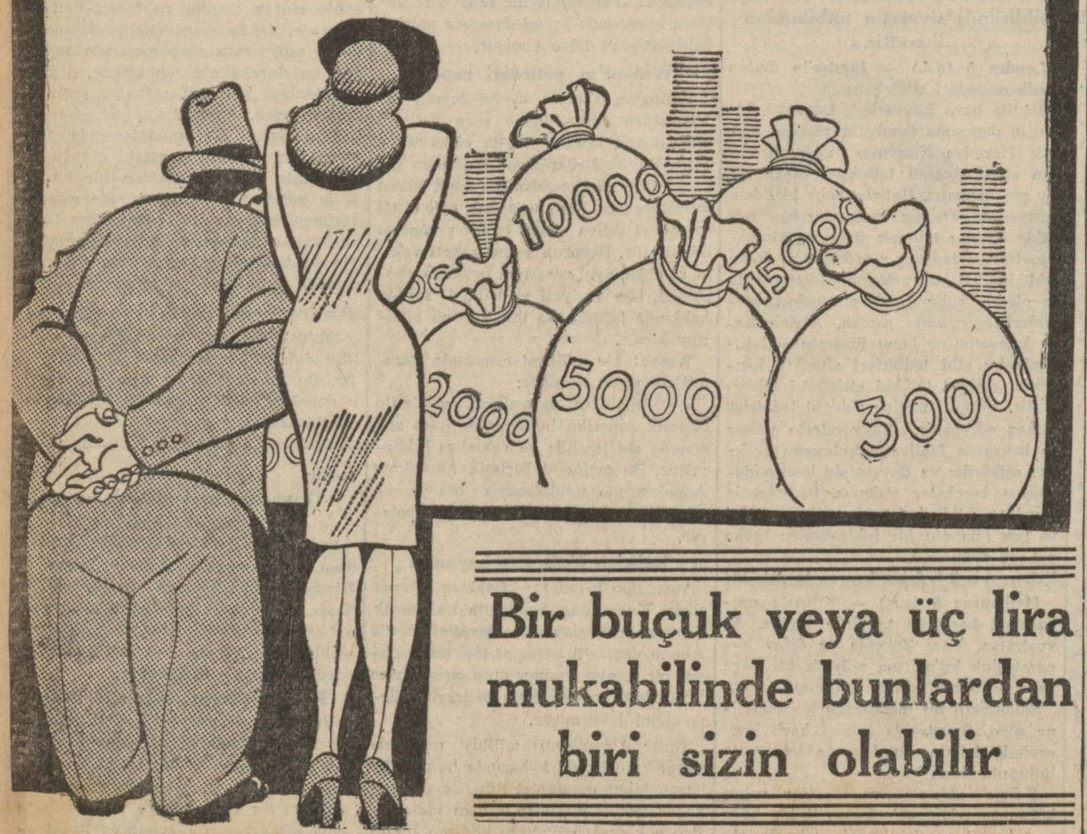

Bir buçuk veya üç lira mukabilinde bunlardan biri sizin olabilir

Türkive Cumhuriyeti

ZİRAAT BANKASI

Kuruluş tarihi: 1888. — Sermayesi: 100.000.000 Türk lirası
Şube ve Ajans adedi: 265.
ZİRAÎ ve TİCARÎ HER NEVİ BANKA MUAMELELERİ
Para biriktirenlere 28.800 lira ikramiye veriyor

Ziraat Bankasında kumbaralı ve ihbarsız tasarruf hesablarında en az 50 lirası bulunanlara senede 4 defa çekilecek kur'a ile aşağıdaki plâna göre ikramiye dağıtılacaktır:

4 aded	1.000 liralık	4.000 lira	100 aded	50 liralık	5.000 lira
4 »	500 »	2.000 »	120 »	40 »	4.800 »
4 »	250 »	1.000 »	160 »	20 »	3.200 »
40 »	100 »	4.000 »			

DİKKAT: Hesablarındaki paralar bir sene içinde 50 liradan aşağı düşmiyenlere ikramiye çıktığı takdirde % 20 fazlasile verilecektir.

Kur'alar senede: 4 defa 11 Mart. 11 Haziran. 11 Eylûl. 11 Birincikânun tarihlerinde çekilecektir.